

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Iva Kudláčková

**Francouzský vliv v Evropském
parlamentu 2004 – 2009: Energetická
politika**

Bakalářská práce

Praha 2009

Autor práce: **Iva Kudláčková**

Vedoucí práce: **doc. PhDr. Běla Plechanovová, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Bibliografický záznam

KUDLÁČKOVÁ, Iva, *Francouzský vliv v Evropském parlamentu 2004 – 2009: Energetická politika*. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, 2009. 54 s. Vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Běla Plechanovová, CSc.

Abstrakt

Bakalářská práce „Francouzský vliv v Evropském parlamentu 2004 – 2009: Energetická politika“ se ve své první části zabývá institucí Evropského parlamentu, historickým vývojem jeho pravomocí v legislativním procesu Evropské unie a zejména pak procedurou kodecize, jež je v současnosti nejpoužívanějším postupem přijímání legislativních aktů. Dále se zaměřuje na interní strukturu Parlamentu, jeho inter-institucionální vazby s Radou a Komisí v legislativním procesu a v neposlední řadě i na prosazování artikulovaných zájmů v Parlamentu. V další části pak rozvíjí téma energetické politiky Francie, jež, vzhledem k téměř totální závislosti Francie na importu energetických surovin a její, po desetiletí trvající, evropské „jaderné nadvládě“, tvoří neodmyslitelnou součást francouzských národních zájmů.

Ve své empirické části pak analyzuje potencionální vliv Francie v Evropském parlamentu na základě vybraných legislativních norem upravujících energetickou politiku Evropské unie. Jejich průběh skrze struktury parlamentu s ohledem na zastoupení Francie pak dokazuje nejen existenci přímé úměrnosti mezi významem projednávané normy pro francouzské národní zájmy a aktivitou francouzských europoslanců, ale také důležitost a váhu stanoviska podporovaného Francií.

Annotation

Bachelor thesis „French influence in European Parliament 2004 - 2009: Energy policy” deals with the institution of the European Parliament, historic development of its powers in legislative process of the European Union and especially with codecision

procedure, which is one of the most common manners of adopting legislative acts. Moreover, the thesis is dedicated to the internal structure of the Parliament, its inter-institutional bonds with the Council and the Commission in legislative process as well as with enforcing articulated interests in the Parliament. The following part, an energy policy in France is developed, which, given the almost complete French dependence on energy commodity imports and over the decades lasting European “nuclear supremacy”, creates an inherent part of French national interests.

In the empirical section Author engages in analysis of potential influence of France in the European Parliament on the basis of selected norms that adjust energy policy of the European Union. Their progress through the parliamentary structures with respect to French representation shows not just direct proportion between the relevance of discussed norms to French national interests and activity of French Euro Members of Parliament, but also an importance and weight of stance took up by France.

Klíčová slova

Evropská unie, Evropský parlament, Legislativní proces, spolurozhodování, Francie , europoslanec, politická skupina, parlamentní výbor, energetická politika.

Keywords

European Union, European Parliament, Legislative process, codecision, France, Eurodeputy, political party, parliamentary committee, energy policy.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 22.5.2009

Iva Kudláčková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce, doc. PhDr. Běle Plechanovové, CSc. za odborné vedení a pomoc při zpracování této bakalářské práce.

Obsah:

Úvod.....	10
1 EP a jeho pravomoci ovlivňovat jednotlivé politiky EU–spolurozhodování ..	14
1.1 Evropský parlament – prezentace	14
1.2 Evropský parlament v historickém vývoji rozhodovacího procesu	14
1.3 Legislativní pravomoci Evropského parlamentu – spolurozhodování	17
1.4 Typy legislativy a jejich dopad	19
1.5 Limity legislativního vlivu EP	19
2 Evropský parlament v politickém systému EU	20
2.1 Intra-institucionální vazby.....	22
2.1.1 <i>Politické skupiny</i>	22
2.1.2 <i>Parlamentní výbory a jejich vztah k frakcím</i>	25
2.1.3 <i>Předsednictvo parlamentu</i>	27
2.1.4 <i>Konference předsedů</i>	28
2.1.5 <i>Zpravodajové</i>	28
2.2 Inter-institucionální vazby – EP jako spolutvůrce evropské legislativy a jeho limity	30
2.2.1 <i>Parlament, Komise a Rada v proceduře spolurozhodování</i>	30
2.2.2 <i>EP – pozorovatel Rady EU</i>	31
2.3 Externí vztahy EP	31
2.3.1 <i>Lobbying a lobbyisté v EP</i>	31
3 Energetická politika EU a role Evropského parlamentu	34
3.1 Právní základ umožňující legislativní zapojení EP do tvorby energetické politiky	36
4 Případová studie – Jaký je vliv Francie v EP na příkladu energetické politiky?.....	37
4.1 Zdůvodnění potencionálních zájmů Francie v daných oblastech.....	39
4.1.1 <i>Geopolitické aspekty – nedostatek energetických zdrojů (uhlí, ropa, zemní plyn), jeho řešení a výzvy</i>	39
4.1.2 <i>Historicko-politické aspekty</i>	42
4.1.3 <i>Současná energetická strategie Francie</i>	43

4.2 Průběh rozhodování o předlokách k energetické politice EU uvnitř EP s ohledem na reprezentaci Francie	45
4.2.1 <i>Zastoupení Francie ve třech největších politických stranách a mezi nezařazenými poslanci - srovnání s Spojeným královstvím, Itálií a Německem</i>	45
4.2.2 <i>Aktivita francouzských europoslanců v pověřených výborech a na plenárních zasedáních ve srovnání se Spojeným královstvím, Itálií a Německem</i>	47
4.2.3 <i>Analýza Nařízení pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti v kontextu aktivity francouzských europoslanců</i>	55
Závěr	60
Seznam tabulek	64
Použitá literatura	64
Seznam příloh	71
Přílohy	72

Seznam zkratek

EU	Evropská unie
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EURATOM	Evropského společenství pro atomovou energii
JEA	Jednotný evropský akt
EP	Evropský parlament
PS	Politická skupina
IFP	Institute francaise de pétrole / Francouzský institut pro výzkum ropy
EPP-ED	Skupina Evropské lidové strany a Evropských demokratů
ALDE	Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu
PES	Skupina Strany evropských socialistů
UEN	Skupina Unie pro Evropu národů
Verts/ALE	Skupina Zelených – Evropská radikální aliance
GUE/NGL	Skupina konfederace Evropské sjednocen levice/Severská zelená levice
IND/DEM	Skupina Nezávislí/Demokracie
NI	Nezařazení poslanci
AFET	Výbor pro zahraniční věci
BUDG	Rozpočtový výbor
ITRE	Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku
JURI	Výbor pro právní záležitosti
ENVI	Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

Úvod

Vymezení zvoleného tématu, důvody jeho zpracování

Evropský parlament¹ je jednou ze tří zakládajících institucí Evropské unie. Od svého založení Smlouvou o ESUO v roce 1952 prošel dynamickým vývojem, jež „dokazuje permanentní proměnlivost evropských orgánů.“² Postupně si „upevňoval svou pozici v institucionálním trojúhelníku ES/EU“³ a získával stále významnější pravomoci a tím i postavení ve styku s Evropskou komisí a Radou EU. Tento orgán se tak vyvinul z „jaksi neefektivní instituce“⁴ s výhradně kontrolní funkcí až do dnešní podoby „spolurozhodující instituce schopné podílet se na klíčových rozhodnutích Společenství.“⁵

Zvyšování pravomocí Evropského parlamentu v rámci legislativního procesu tak nejen snížilo demokratický deficit Evropské unie, ale také modifikovalo jeho interní strukturu a utvořilo z Evropského parlamentu významnou platformu pro artikulaci organizovaných zájmů prosazovaných právě skrze jeho struktury.

Vybrala jsem si proto instituci Evropského parlamentu ke studii francouzského vlivu v Evropské unii, jako otevřené a potencionálně efektivní cesty pro prosazování národních zájmů Francie ve strukturách EU. Francie disponuje 78 křesly z celkového počtu 785 v EP, čímž se řadí po Německu mezi trojici států s nejpočetnějším zastoupením. Z historicko-geopolitického hlediska tak Francie disponuje významným potenciálem k prosazování svých stanovisek.

Pro zvýšení relevantnosti daného tématu jsem si jako jeho primární základ určila energetickou politiku, která, vzhledem k téměř totální závislosti Francie na importu

¹ Název Evropský parlament – dříve Evropské shromáždění – je používán od r.1962. Do primárního práva byl však zakotven až v JEA, s platností od 1987.

² PITROVÁ, Markéta. *Institucionální struktura Evropské unie*. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2001. 111 s. – s.67

³ Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice, Historie Evropského parlamentu, K dispozici na: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/history.html>

⁴ NUGENT, Neill. *The government and politics of the European Union*. Basingstoke : Palgrave MacMillan, 2006. 630 s. – s.240

⁵ (PITROVÁ 2001) – s.67

energetických surovin a její, po desetiletí trvající, evropské „jaderné nadvládě“, tvoří neodmyslitelnou součást národních zájmů Francie.

Francie disponuje přesně propracovanou koncepcí energetické politiky, jež je nedílnou součástí národní strategie státu v dlouhodobém horizontu. Naproti tomu energetická politika Evropské unie je v současné době charakteristická hlavně svou nejasně vymezenou pozicí. Unijní instituce ji mohou výrazněji ovlivňovat nepřímo svými pravomocemi v oblasti společného trhu, politiky životního prostředí či vnější obchodní politiky. V rámci legislativních úprav těchto oblastí je tak využívána procedura spolurozhodování, na které se podílí stejnou mírou dva subjekty - Evropský parlament, jako zástupce občanů a Rada EU, jako zástupce států.

Z hlediska národních zájmů Francie a charakteru Evropského parlamentu lze proto předpokládat snahu Francie o udržení či posílení svého vlivu právě skrze strukturu Evropského parlamentu, s cílem i nadále ovlivňovat oblast jedné ze svých národních priorit tj. oblast energetické politiky EU.

Cíle práce

Mým záměrem bude nejprve popsat historický vývoj Evropského parlamentu v kontextu postupného nabývání pozice rovnoprávného aktéra v legislativním procesu, dále pak deskriptivní rozčlenění struktur Parlamentu, jejich inter-institucionálních vazeb s Radou a Komisí. V neposlední řadě se zaměřím na jejich klasifikaci z hlediska prosazování artikulovaných zájmů za účelem identifikování možností jednotlivých aktérů ovlivňovat legislativní proces.

Prioritním cílem mé práce je však následná analýza vlivu Francie v Evropském parlamentu na základě průběhu čtyř konkrétních legislativních norem v jednotlivých orgánech Parlamentu s ohledem na zastoupení Francie a aktivitu francouzských europoslanců během tohoto procesu.

Výzkumná otázka

Již z počátku je tedy nutné položit si otázky, jež poslouží jako výzkumná báze této práce. Existuje přímá úměrnost mezi národními zájmy státu – Francie a snahou ovlivnit rozhodování na poli Evropského parlamentu? Jakými faktory je tato snaha primárně definována? Je Francie schopná tyto snahy proměnit v reálný vliv v EP a tím i v EU?

Formulace hypotéz, stav dosavadního výzkumu

Na základě těchto výzkumných otázek formuluji několik hypotéz, jež se pokusím potvrdit či vyvrátit v druhé části této práce.

První hypotézou je, že v závislosti na svém primárním zájmu v energetické politice se Francie pokusí ovlivnit konečné znění studovaných legislativních norem skrze Evropský parlament, ve kterém má z historicko-geopolitického významný vliv a který, jak již bylo řečeno, je v proceduře kodexace plnoprávným tvůrcem legislativního procesu. Daná hypotéza by se měla manifestovat na dotazovaných indikátorech tj. zvýšené aktivitě francouzských europoslanců v jednotlivých strukturách EP tj. jak ve výborech, tak i na plénu a konečně i při závěrečném hlasování.

Druhá hypotéza zní, že pokud je stanovisko Parlamentu z význačné části utvářeno a dále podporováno jednou z největších a nejvýznamnějších zemí Unie, Francií, bude tento postoj Evropského parlamentu akceptován Radou⁶, což se projeví přijetím stanoviska či zahrnutím pozměňovacích návrhů Parlamentu do konečného znění aktu.

Dosavadní studie, jejichž vzorkem je například analýza vypracovaná v polovině 6.legislativního období Clémentem Beaunem a Thierry Chopinem z Francouzského centra strategické analýzy na téma Francouzský vliv v Evropském parlamentu,⁷ ukazuje ve srovnání s 5.legislativním období částečný nárůst aktivity francouzských europoslanců v orgánech EP. Zároveň při komparaci jejich produktivity s produktivitou

⁶ Francie má spolu s Itálií, Německem a Velkou Británií největší počet hlasů(29) v Radě EU

⁷ CHOPIN, Thierry, BEAUNE, Clément. « L'influence française au sein du parlement européen a mi-mandat. Quelle stratégie à l'horizon 2009? », Centre d'analyse stratégique. N.4. Avril/2007 K dispozici na: http://www.strategie.gouv.fr/revue/article.php?id_article=348 Staženo: 5.6.2008

německých a britských europoslanců došli oba výzkumníci k závěru, že jejich výkonnost převyšuje zmíněné europoslance v předkládání zpráv, ale například počet předložených otázek a intervencí na plénu zaostává⁸.

Metody zpracování tématu

Ve své práci zohledním dosavadní výzkum v podobě srovnání aktivity francouzských europoslanců s britskými a německými. Zároveň pro rozšíření spektra komparovaných vzorků využiji srovnání s italskými europoslanci. K vlastnímu empirickému výzkumu pak použiji jako primární zdroj zastoupení francouzských a všech výše zmíněných skupin europoslanců v politických frakcích, jejich vedení, v pověřených výborech parlamentu a na postech jejich zpravodajů. Za sekundární indikátory zvolím projednávání ve výborech, předkládání pozměňovacích návrhů, vypracovávání zpráv, hlasování ve výborech i na plénu za účasti francouzských europoslanců.

V první části mé práce, jak již bylo řečeno, popíši vývoj legislativních pravomocí Parlamentu, jeho strukturu i vazby mezi jednotlivými parlamentními orgány. Zároveň vymezím jeho současnou pozici v legislativním procesu ve vztahu ke Komisi a Radě, jež následně konkretizují na problému energetické politiky. V neposlední řadě definuji v první části prostor pro artikulaci organizovaných zájmů v EP.

Zhodnocení literatury a její relevance pro vlastní práci

Jelikož se institucemi Evropské unie zabývá mnoho domácích i zahraničních autorů, existuje k jednotlivým bodům první části mé práce řada kvalitních tištěných i internetových zdrojů. V analytické části mé práce však bude nezbytné čerpat ze zápisů jednání výborů a plenárních zasedání dostupných na internetových stránkách, jakožto i z legislativních portálů EU (PRE-Lex, EUR-Lex, Legislative Observatory), čímž se počet zdrojů limituje a v případě nedostupnosti některého z dokumentů by se mohla relevance daného výzkumu snížit.

⁸ (CHOPIN, BEAUNE 2007) K dispozici na:
http://www.strategie.gouv.fr/revue/article.php3?id_article=348 Staženo: 5.6.2008

1 EP a jeho pravomoci ovlivňovat jednotlivé politiky EU – spolurozhodování

1.1 Evropský parlament – prezentace

Evropský parlament se skládá ze „zástupců lidu států sdružených ve Společenství“⁹, jež reprezentují 495 milionů občanů z 27 členských států. Poslanci EP jsou od r.1979 voleni ve všeobecných, přímých volbách na dobu pěti let. EP lze tedy označit za „jediný orgán udržující přímou vazbu na občany Unie“¹⁰. Počet zástupců každého státu je určen poměrně k počtu obyvatel, přičemž nesmí překročit celkový počet 732¹¹ poslanců. Po přistoupení Bulharska a Rumunska k EU však tento počet dosáhl 785, což bylo upraveno v Protokolu o podmínkách a pravidlech přijetí Bulharské republiky a Rumunska do EU.¹²

Dle Protokolu o umístění sídel orgánů a některých subjektů, institucí a útvarů EU¹³ má Evropský parlament sídlo ve Štrasburku, kde se konají plenární zasedání trvající 12 měsíců. Doplňující plenární zasedání a zasedání Výborů EP se konají v Bruselu. Generální sekretariát EP a jeho útvary sídlí v Lucemburku.

1.2 Evropský parlament v historickém vývoji rozhodovacího procesu

Již počáteční vize J.Monnet¹⁴ o orgánech ESUO koncipovala EP jako nadnárodní orgán s maximálními pravomocemi danými přenesenou státní suverenitou. Tato koncepce se však záhy střetla s mezivládním postojem Velké Británie,¹⁵ jež měl významný dopad na konečnou podobu této instituce. Dosažený politický kompromis

⁹ Smlouva o ES ve znění Smlouvy z Nice - čl.189

¹⁰ (PITROVÁ 2001) – s.67

¹¹ (PITROVÁ 2001) – s.67

¹² Protokol o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii - čl.21

¹³ Úřední věstník Evropské unie, 16.12.2004 – C310/260

¹⁴ „Naše společné nadnárodní instituce jsou stále slabé a křehké, je naší povinností rozvinout je, posílit je a ochránit je před krátkodobými kompromisy,“ J.Monnet, 11.9.1952

¹⁵ PITROVÁ, Markéta, FIALA, Petr. *Evropská unie*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. - s.39-41

dal vznik v zásadě bezmocné instituci s kontrolním statutem. Římské smlouvy rozšířily dosavadní kontrolní funkci EP o konzultační pravomoc, kterou však například dle Martina Westlaka nelze považovat za účast na rozhodovacím procesu, ale spíše za „důmyslnou odpověď“ na nedostatek legislativní pravomoci.¹⁶

Částečné zvýšení pravomocí dosáhl EP v závislosti na rozšiřování své působnosti na EURATOM a EHS,¹⁷ kde získal tématicky a časově neomezenou pravomoc odvolávat Komisi těchto dvou struktur. U Vysokého úřadu ESUO se tato pravomoc dostala EP až o desetiletí déle v tzv. Slučovací smlouvě,¹⁸ která vytvořila jednotnou Komisi i Radu pro všechna tři společenství.

Sedmdesátá léta vedla k rozšíření pravomocí EP v oblasti rozpočtu. Parlament tak nejprve získal „oprávnění pozměnit návrh správního rozpočtu.. a navrhnout Radě změny návrhu“¹⁹ (v tzv. nepovinných výdajích). Bruselská smlouva z roku 1975 pak přiznala EP možnost vrátit rozpočet jako celek.

Velký přelom v historii evropského zastupitelského sboru znamenaly první přímé volby uskutečněné 7. a 10. června 1979. „EP se navázáním přímé vazby na občany Společenství stal prakticky nezávislým na národních parlamentech členských zemí.“²⁰ Přestože např. P.M. Defarges uvádí, že „všeobecná, přímá volba...nezajišťuje EP skutečnou reprezentativnost“²¹ znamenala významný impulz a krok k dalšímu rozšiřování kompetencí EP. Nový aktivismus EP se projevil hlavně ve snaze plně využívat dosavadní pravomoci v oblasti rozpočtové a konzultační, i když Rada tento postup často přehlížela.²² Ambiciózní, i když nerealizované návrhy jako např. Návrh Smlouvy o EU a Doogeova zpráva předznamenaly nový zlom v dějinách EP tj.

¹⁶ WESTLAKE, Martin, *A Modern Guide to the European Parliament*, London 1994, s.135 (srov. PITROVÁ 2001) - s.68

¹⁷ Evropské společenství pro atomovou energii (EURATOM) bylo založeno spolu s EHS (Evropské hospodářské společenství) v roce 1957 tzv. „Římskými smlouvami“

¹⁸ Slučovací smlouvou z roku 1965 (v platnosti od 1967) vznikly společné orgány pro EURATOM, ESUO a EHS

¹⁹ Rozpočtová smlouva 1970 - čl.78

²⁰ (PITROVÁ 2001) - s.69

²¹ Defarges uvádí tři důvody: 1. Každý členský stát zůstává pánem volebního systému, 2. Evropské volby často zabředají do národních politických debat, 3. Staví EP na stejnou úroveň národní poslance – MOREAU DEFARGES, Philippe. *Evropské instituce*. Praha : Karolinum, 2002. 221 s., s.49

²² Vyvrcholením sporu mezi Radou a EP se stal případ izoglukóza, kdy ESD rozsudkem Roquete Ferés 138 a 139/79 Sb. zrušil veškerou legislativu přijatou v rozporu s primárním právem tj. bez konzultace s EP a tím vložil do rukou parlamentu nátlakový prostředek vůči Radě.

Jednotný evropský akt z roku 1986. JEA přijal novou proceduru spolupráce, což mělo za následek nejen růst reálné moci EP, ale především proměnu mocenských poměrů v ES²³...dosavadní mocenský dialog mezi Komisí a Radou se proměnil na trialog, do něhož přibyl právě EP.²⁴V závislosti na zavedení hlasování kvalifikovanou většinou v Radě bylo na proceduru spolupráce nahlíženo jako na „mechanismus ochrany menšinových názorů prostřednictvím hlasování v „druhé komoře“ za kterou byl EP považován.²⁵

Důležitost JEA byla nicméně záhy zastíněna projednáváním a následným přijetím Smlouvy o EU, která dle své preambule „přejíce si dále posílit demokratickou povahu a efektivní fungování orgánů“²⁶ obdařila EP novou procedurou spolurozhodování.²⁷ Tato procedura bývá taktéž označována jako parlamentní veto, jelikož v definovaných případech nemohla již Rada přehlasovat EP ani jednomyslně. Zároveň získal EP právo konzultovat volbu předsedy Komise a schvalovat personální složení Komise.²⁸ Tuto pravomoc je možné dále interpretovat „jako právo veta vůči navrženému předsedovi Komise.“²⁹

S vidinou dalšího rozšiřování Společenství byly v roce 1996 zahájeny přípravy na další mezivládní konferenci, jež měla za úkol komplexně přezkoumat funkcionalitu jednotlivých orgánů. Výstupem této konference byla Amsterodamská smlouva, v platnosti od 1.5.1999, kterou lze označit jako „neúspěšnou ve věci přípravy institucí na rozšíření,“³⁰ avšak zároveň jako velmi úspěšnou z hlediska zlepšení postavení EP. Přestože tato smlouva nezavedla žádnou novou rozhodovací proceduru, byla rozšířeno používání procedury spolurozhodování, která de facto nahradila proceduru spolupráce a zároveň byl tento proces zjednodušen. Změna postupu při schvalování Komise taktéž

²³ Evropské společenství (ES) je přímým nástupcem EHS, jež bylo přejmenováno Maastrichtskou smlouvou v roce 1993

²⁴ DOČKAL, Vít. KANIOK, Petr. ZÁVĚŠICKÝ, Jan. *Evropský parlament*. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2007. 174 s.– s.29

²⁵ (PITROVÁ 2001) - s.70

²⁶ Smlouva o EU, 1992 - Preambule

²⁷ Problematiku procedury spolurozhodování podrobně rozebírá kapitola 1.1.2.

²⁸ Smlouva o EU - čl. 158

²⁹ HIX, Simon. NOURY, G.Abdul, ROLAND, Gérard, *Democratic politics in the European parliament* . Cambridge : Cambridge University Press, 2007. 242 s.– s.17-18

³⁰ KÖNIG, Petr. LACINA, Lubor. PŘENOSIL, Jan. *Učebnice Evropské integrace*. Brno : Barrister & Principal, 2007. 402 s.– s.72

favorizovala EP, když nahradila konzultace předsedy Komise za proces přímého schvalování.³¹

Poslední revize primárního práva a tedy i institucí EU proběhla na mezivládní konferenci v roce 2000. Její výstup, Smlouva z Nice, sice upravila postavení EP, „již ale méně významně než předešlé dokumenty a získané kompetence spíše precizovala.“³²

1.3 Legislativní pravomoci Evropského parlamentu – spolurozhodování

Jak již bylo zmíněno v předchozí části, pravomoci EP prošly významným vývojem od čistě kontrolních, přes rozpočtové až po legislativní. Někteří autoři přiřazují k dělení kompetencí EP ještě takzvané další či ostatní pravomoci,³³ jako například volbu evropského ombudsmana a dalších představitelů čelních orgánů EU, přijímání peticí aj.

Pro účely této práce se však budu zabývat primárně legislativními funkcemi EP a to zejména, v současnosti nejrozšířenější procedurou, spolurozhodováním. Pro úplnost se však nejprve zmíním o proceduře konzultace a kooperace, jež proceduře spolurozhodování předcházely.

Procedura konzultace, upravená článkem 192 Smlouvou o ES ve znění Smlouvy z Nice, je nejstarší legislativním nástrojem EP. Parlament je v ní dotazován na vyjádření názoru, Rada ale není povinna brát toto stanovisko v potaz. Tato procedura je stále více na ústupu, i když jsou „podle ní i nadále rozhodovány důležité sféry integračního procesu, jako například společná zemědělská politika, revize primárního práva či občanství EU.“³⁴

³¹ Amsterodamská smlouva, 1997, čl.214

³² (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.32

³³ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.81 (srov. PITROVÁ, FIALA 2003) – s.299

³⁴ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.82

Fakticky „první zapojení EP do rozhodovacího procesu v EU“³⁵ znamenala až procedura kooperace, jež zavedl Jednotný evropský akt v roce 1986. Jejím cílem bylo poskytnout prostor pro aktivní podíl Parlamentu na projednávané legislativě vyjádřením stanoviska parlamentu a jeho konfrontací s postojem Rady. Tato procedura však neumožňovala EP zamezit přijetí legislativy, jelikož „v případě, že je názor Rady v rozporu s postojem Parlamentu a Komise, je jeho hlasovací limit zvýšen.“³⁶ Tato procedura tak byla aplikovaná na oblasti, v nichž chtěla Rada znát stanovisko Parlamentu, ale zároveň nechtěla dovolit jeho prosazení. V současnosti se kooperace používá pro řešení otázek hospodářské a měnové unie.³⁷

Nejrozšířenější³⁸ a také nejkomplikovanější procedurou je tedy procedura kodecize, jež byla zakotvena v Maastrichtské smlouvě. Svou konečnou podobu však získala až v Amsterodamské smlouvě, které tuto proceduru zjednodušila ze tří čtení na dvě a zároveň rozšířila její působnost (viz Příloha č.1),³⁹ čímž v podstatě vytěsnila původní proceduru spolupráce. Její průběh je podobný proceduře kooperace včetně časových omezení jednotlivých fází. Hlavní progres oproti proceduře spolupráce tak spočívá v možnosti EP vetovat celou projednávanou legislativu v případě, že se ani dohodovacímu výboru složenému z členů Rady a z delegace Parlamentu⁴⁰ nepodaří dosáhnout v limitovaném časovém období shody obou „komor“. Důležitost role Parlamentu v této proceduře naznačuje taktéž fakt, že již v počáteční stadiu je návrh Komise doručen paralelně Radě i Parlamentu. (Její průběh znázorňuje Příloha č.2).⁴¹

Neill Nugent v této souvislosti zmiňuje odlišnost této procedury od předchozích dvou v rovině symbolické, tedy že přijatá legislativa „je vytvářena pod záštitou Rady a EP, zatímco legislativa přijatá procesem konzultace či kooperace je tvořena čistě

³⁵ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.82

³⁶ (PITROVÁ, FIALA, 2003) – s.306

³⁷ Smlouva o ES ve znění z Nice – čl.252

³⁸ N. Nugent uvádí, že v období od ledna do prosince 2004 nebyla procedura kooperace vůbec využita, zatímco procedurou kodecize bylo přijato 40 nařízení, 31 směrnic a 4 rozhodnutí – (NUGENT 2006) – s.244

³⁹ Příloha č. 1: Působnost procedury spolurozhodování (tabulka)

⁴⁰ článek 64 Jednacího řádu EP říká, že „členové delegace jsou jmenování politickými skupinami pro každý konkrétní případ, který je předmětem dohodovacího řízení, přednostně z členů výborů, kterých se záležitost týká, kromě tří členů, kteří jsou jmenováni jako stálí členové po sobě následujících delegací na dobu dvanácti měsíců. Tři stálí členové jsou jmenováni politickými skupinami z místopředsedů a zastupují alespoň dvě různé politické skupiny. V každém konkrétním případě jsou členy delegace předseda a zpravodaj příslušného výboru

⁴¹ Příloha č. 2: Spolurozhodovací procedura – průběh (schéma)

jménem Rady.⁴² Tato procedura je tak velmi časově náročná, jelikož vyžaduje vzájemnou kooperaci všech tří orgánů (Parlamentu, Rady a Komise).

1.4 Typy legislativy a jejich dopad

Pro účely této práce je taktéž nutné zmínit druhy aktů sekundárního práva. Podmínky za nichž může sekundární právo vznikat jsou přesně vymezeny primárním právem společenství, přesněji článkem 249 Smlouvy o ES ve znění z Nice. Ten definuje, že „ke splnění svých úkolů a za stanovených podmínek...Evropský parlament společně s Radou, Rada a Komise vydávají nařízení a směrnice, přijímají rozhodnutí a vydávají doporučení nebo zaujímají stanoviska.“ Přičemž dále definuje i dopad jednotlivých aktů: „Nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.⁴³ Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům.⁴⁴ Rozhodnutí je závazné v celém rozsahu pro ty, jimž je určeno. Doporučení a stanoviska nejsou závazná,“ jejich funkce je tak spíše hodnotící.

1.5 Limity legislativního vlivu EP

„Je velmi obtížné – až nemožné, jak by řekli mnozí – být přesný v otázce velikosti vlivu EP na legislativní proces.“⁴⁵ Částečně lze však tento vliv měřit na základě statistik EP, kdy procedurou spolurozhodování je „přijato cca 40% legislativních návrhů v 1.čtení, asi 45% ve 2. čtení a pouze asi 15% legislativních návrhů je řešeno v dohodovacím řízení.“⁴⁶

Neill Nugent limity legislativního vlivu EP shrnuje do 4 bodů:

⁴² (NUGENT 2006) – s.243

⁴³ Nařízení je tedy nejsilnější právní normou sekundárního práva EU, které lze na státní úrovni přirovnat k zákonu. Poté co vstoupí v platnost se na něj mohou odvolávat všechny složky státní správy, ale i jednotlivci.

⁴⁴ Směrnice je tak používána jako nejvhodnější prostředek k sblížení právních řádů, jelikož ponechává státům volnou působnost v její implementaci.

⁴⁵ (NUGENT 2006) – s.246

⁴⁶ (NUGENT 2006) – s.246

○ „EP nemá plnou legislativní moc. Na rozdíl od národních parlamentů nemá poslední slovo v tom, co se nakonec stane zákonem.“⁴⁷ EP chybí nejen klasická pravomoc iniciovat zákony, rozvíjet je a upravovat, ale zároveň jsou jeho současné pravomoci často velmi limitovány.

- I přestože EP usiluje o to, aby jeho stanoviska a vyjádření byly poskytnuty Radě v počátečním stádiu projednávání aktu, není neobvyklé, že Rada vydá předběžné stanovisko či přijme společný postup ještě před doručením vyjádření EP.
- EP přímo nezasahuje do schvalování většiny mezinárodních a obchodních smluv, které sjednává Rada se třetími zeměmi jménem Společenství.⁴⁸ Obvyklou praxí zůstává, že EP je Radou a Komisí konzultován, ovšem jen na neformální bázi.
- Komise při vytváření legislativy není povinna konzultovat EP. Děje se tomu tak, i přesto, že „statisticky je legislativa pocházející z Komise nejrozšířenější legislativou EU.“⁴⁹

Naproti tomu je nezbytné podotknout, že EP má k dispozici řadu nástrojů nepřímého vlivu. Disponuje například právem požádat Komisi o vypracování nezbytného legislativního návrhu⁵⁰ a taktéž se „ve spolupráci s Radou a Komisí podílí na legislativním plánování.“⁵¹

2 Evropský parlament v politickém systému EU

Do roku 1986 byl EP v podstatě „impotentní účastník legislativního procesu.“⁵² V této době, kdy legislativní vliv EP byl velmi limitovaný, se politické skupiny (PS) snažily prosadit svoje stanoviska nejvhodnější dostupnými prostředky k dosažení svého cíle tj. zvýšením politického a veřejného zájmu. V tomto případě by byl konsensus napříč politickým spektrem spíše kontraproduktivní. Nejúčinnější tak často byly

⁴⁷ (NUGENT 2006) – s.247

⁴⁸ Jedinými smlouvami, který vyžadují souhlas EP tj. absolutní většinou všech poslanců jsou přístupové smlouvy, další specifické smlouvy stanovené článkem 300 Smlouvy o ES ve znění z Nice

⁴⁹ (NUGENT 2006) – s.248

⁵⁰ Smlouva o ES ve znění z Nice – čl.192

⁵¹ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.88

⁵² (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.33

extrémní pozice přitahující velký zájem médií. Jestliže EP dosáhl potřebné podpory veřejnosti byly jeho připomínky Radou a Komisí často přijaty. Výsledkem však byl roztržštěný a polarizovaný politický systém, ve kterém byla spolupráce a kompromis spíše nevídaným hostem.

Jednotný evropský akt a Maastrichtská smlouva, která článkem 138a oficiálně uznala PS jako významný faktor integrace uvnitř Unie a vyjádření politické vůle občanů, zavedly dvě zcela nové legislativní procedury, jež zásadním způsobem proměnily charakter EP a jeho nadnárodního politického systému. Nově nabytá „potencionální legislativní role EP“⁵³ znamenala posun v chování PS, které se až do této chvíle mohly chovat „nezodpovědně.“ Nízká pravděpodobnost akceptace jejich pozměňovacího návrhu jim totiž dávala prostor k přijetí jakkoli extrémní pozice či dogmatického stanoviska. „Nové procedury negarantovaly EP unilaterální moc.“⁵⁴ K dosažení svých cílů se musel EP naučit hledat konsensus a kompromis nejen na úrovni PS, ale také v jednání s Komisí a Radou.⁵⁵ Skupiny byly nuceny nahradit extremismus umírněností a dosavadní dogmatismus pragmatismem, pokud chtěly maximalizovat možnost dosažení svých politických cílů.

Od roku 1979 se byly PS nuceny adaptovat na nové prostředí tj. všeobecné, přímé volby. Tyto „kritické momenty“ jak hodnotí Amie Kreppel – 1. přímé volby, JEA a Maastricht – si vyžádaly, jak revizi interních pravidel EP, tak rozvoj vnitřní organizace PS. Bez těchto reforem by EP nebyl schopen zajistit efektivní plnění svých úkolů a pravděpodobně by byl marginalizován.

⁵³ (KREPPEL 2002) – s. 36

⁵⁴ (KREPPEL 2002) – s.35

⁵⁵ Jak procedura kooperace tak procedura kodecize vyžadují, k prosazení pozměňovacích návrhů, veta či odmítnutí návrhu, absolutní většinu poslanců EP, stejně tak i přijetí pozměněného návrhu ve 2. a 3. čtení

2.1 Intra-institucionální vazby

2.1.1 Politické skupiny

Definice politické skupiny a její limity

Vytváření politických skupin definuje článek 29 Jednacího řádu EP. Formovat politickou skupinu (PS) je dovoleno pouze poslancům zvoleným nejméně v jedné pětině členských států, přičemž nejnižší možný počet poslanců je určen na dvacet. Poslanci tak nezasedají podle národnostního klíče, ale podle své partajní příslušnosti. Pravidla jsou nastavena tak, aby podporovala nadnárodní charakter tohoto orgánu a taktéž „vznik seskupení s mnohonárodnostním složením.“⁵⁶ Založení PS je oznámeno předsedovi Parlamentu formou prohlášení, které musí obsahovat název skupiny, její členy a předsednictvo. Proces je ukončen oznámením v Úředním věstníku EU.

Motivaci pro zakládání politických skupin lze spatřit nejen v materiálním a finančním profitu, kdy dle článku 30 Jednacího řádu EP mají k dispozici vlastní sekretariát, administrativní zázemí a finanční prostředky, které jsou zahrnuty v rozpočtu Parlamentu, ale také v politickém vlivu. Mezi pravomoci PS totiž patří například možnost interpelovat Radu, Komisi a Evropskou centrální banku a také navrhnout legislativní kroky v oblasti II. a III. pilíře. Významným prvkem je taktéž velikost PS, jelikož „podle zásady proporcionality jsou skupinám přiřazována vedoucí místa ve výborech, funkce zpravodajů a čas pro vystoupení na plenárních schůzích.“⁵⁷ Je tedy patrné, že Jednací řád EP stimuluje poslance stejné či podobné politické příslušnosti ke kooperaci.

Je ale také nutné připomenout, že Parlament neposuzuje politickou příbuznost členů skupiny, což již několikrát v historii mělo za následek vznik skupin s čistě zjištěným cílem (např.: TCI, Technická frakce nezávislých poslanců).

⁵⁶ (PITROVÁ, FIALA 2003) – s.290

⁵⁷ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ, 2007) – s. 65

Vývoj politických skupin uvnitř EP

První PS se formovaly již ve Shromáždění ESUO, kde i přesto že poslanci byli delegováni národními parlamenty, nezasedali podle národní příslušnosti, ale podle ideové orientace. Nejstaršími PS založenými již v červnu 1953⁵⁸ byly: Skupina liberálů a spojenců, Křesťanskodemokratická skupina⁵⁹ a Socialistická skupina. Dalším uskupením v EP se stala gaullistická skupina založená v roce 1965 pod názvem Evropská demokratická unie. Sedmdesátá léta přinesla rozšíření spektra politických uskupení o nová konzervativně demokratická uskupení, levicové strany i komunisty. V roce 1988 pak vzniká strana Zelených. Během vývoje samozřejmě docházelo k přeskupování frakcí, jejich rozšiřování na základě nově přistoupivších členů Unie a také modifikacím názvů.⁶⁰

Pro vývoj stranického systému znamenaly zásadní impulz přímé volby, které znamenaly nárůst počtu politických skupin v EP. „V roce 1979 bylo ustaveno 7 skupin, v roce 1984 již 8 a v roce 1989 dokonce 10.“⁶¹ Některé skupiny však měly jen velmi krátké trvání. Například v roce 1994 bylo z 8 skupin obnoveno jen 5. Přímé volby měly taktéž vliv na interní organizační strukturu PS. Frakce začaly upevňovat své pozice a „přebírat více a více zodpovědnosti“⁶² na úkor jednotlivých členů.

Pro tuto práci je však zásadní zejména politická struktura po volbách do EP v roce 2004. Tzv. Východní rozšíření⁶³ sebou přineslo nejen kvantitativní změnu reprezentovanou výrazným nárůstem poslanců EP, ale taktéž kvalitativní proměnu, kterou představovali poslanci z PS, „které se vyvíjeli v jiném kontextu a odlišných podmínkách než PS starých členských zemí...s nižší mírou stability stranicko-politických soustav.“⁶⁴

⁵⁸ SOKOL, Petr, ŠKOTOVÁ Nina, EPP-ED a ODS v Evropském parlamentu, Spolupráce pravicových stran na evropské úrovni. Praha: Jalna, 2007. 95 s. – s.13

⁵⁹ do roku 1965 nejsilnější PS

⁶⁰ např.:Evropská demokratická unie změnila název na Evropské pokrokové demokraty po přistoupení irské Fianna Fáil do této frakce.

⁶¹ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.67

⁶² (KREPPEL 2002) – s. 215

⁶³ V tzn. Východním rozšíření, jež proběhlo 1.5.2004, přistoupilo do EU celkem 10 zemí střední a východní Evropy

⁶⁴ (KREPPEL 2002) – s.68

Nejsilnější pozici si zachovala Skupina Evropské lidové strany a Evropských demokratů (EPP-ED)⁶⁵ s 279 mandáty, na druhém místě skončila Skupina Strany evropských socialistů (PES) s 199 mandáty a za ní pak s 67 mandáty Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE). Znatelně méně mandátů získaly další 4 frakce, 66 mandátů si rozdělili nezařazení poslanci.⁶⁶ Po přistoupení Rumunska a Bulharska však došlo opět k nárůstu a přeskupení poslanců v jednotlivých frakcích (viz Tabulka 1)⁶⁷

Tabulka č.1: Pozice politických skupin v období 2004 – 2009

NÁZEV SKUPINY	MANDÁTÝ 2004	MANDÁTÝ 2007
Skupina Evropské lidové strany a Evropských demokratů (EPP-ED)	279	277
Skupina Strany evropských socialistů (PES)	199	218
Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE)	67	106
Skupina Unie pro Evropu národů (UEN)	27	44
Skupina Zelených – Evropská radikální aliance (Verts/ALE)	40	42
Skupina konfederace Evropské sjednocené levice/Severská zelená levice (GUE/NGL)	39	41
Skupina Nezávislí/Demokracie (IND/DEM)	15	23
Skupina Identita, tradice, suverenita (ITS)	-	20
Nezařazení poslanci	66	14
	732	785

Zdroj: DOČKAL, Vít. KANIOK, Petr. ZÁVĚŠICKÝ, Jan. (2007)

Formování koalic napříč politickým spektrem a vedoucí role nejsilnějších stran

Vytváření koalic v EP můžeme stejně jako vývoj vnitrostranického systému přisuzovat zvyšování legislativních pravomocí a role EP v politickém prostředí. „Pravo-

⁶⁵ EPP-ED je od roku 1999, kdy došlo ke spojení EPP a Evropských demokratů (ED), dlouhodobě nejsilnější frakcí v EP

⁶⁶ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.68

⁶⁷ Tabulka č. 1: Pozice politických skupin v období 2004 – 2009

levá polarizace v otázkách politik EU sloužila členům EP pouze dokud byl Parlament relativně bezmocný a převážně přehlížený ostatními institucemi.⁶⁸ Poté co však EP získal skrze kooperační a spolurozhodovací proceduru možnost ovlivňovat legislativní výstupy, bylo nutné opustit rigiditu a dosavadní dogmatismus a přejít k hledání kompromisů akceptovatelných širokým spektrem politických i národních zájmů.

V rámci maximalizace vlivu v zákonodárném procesu začaly PS spolupracovat napříč ideologickým rozhraním pravice a levice uvnitř EP. Toto lze demonstrovat například na spolupráci dvou nejsilnějších skupin EPP-ED a PES, které pravidla vyžadující absolutní většinu při volbě předsedy, předsednictva a výborů EP či při přijímání některých pozměňovacích návrhů přinutila ke sblížení stanovisek a vytváření kompromisních řešení. I když v prvním čtení často prosazují čistě své zájmy, v druhém čtení spojují síly ve snaze zvýšit vliv EP vůči Komisi a Radě. Amie Kreppel proto hovoří o tomto procesu jako o 2-fázové hře, kdy „první kolo je ideologická bitva, zatímco druhé kolo bitva inter-institucionální.“⁶⁹

Převaha dvou nejsilnějších PS je patrná i na úpravě Jednacího řádu EP. Jeho úpravy lze totiž přijmout pouze na základě většiny všech poslanců Parlamentu.⁷⁰ „Velká koalice“ tak v závislosti na vlastních prioritách může snadno marginalizovat malé skupiny.

2.1.2 Parlamentní výbory a jejich vztah k frakcím

Výbory EP se dělí na stálé výbory zřizované na dobu dvou a půl let, dočasné na časově omezené období a vyšetřovací výbory, které jsou ustavovány ad hoc s cílem objasnit údajné porušení práva Společenství nebo údajné nesprávné úřední postupy při jeho uplatňování.⁷¹

Stálé výbory zřizuje dle článku 174 Jednacího řádu EP Parlament na návrh Konference předsedů, přičemž jejich členové jsou zvoleni na prvním dílčím zasedání

⁶⁸ (KREPPPEL 2002) – s. 173

⁶⁹ (KREPPPEL 2002) – s.175

⁷⁰ Jednací řád EP, 2009 – čl. 202(3.)

⁷¹ Jednací řád EP, 2009 – čl. 176

po volbách do EP. Členové výborů jsou vybíráni „na základě nominací předložených politickými skupinami a nezařazenými poslanci... Složení výborů odráží v co nejvyšší míře složení Parlamentu,⁷² tak aby byla „zajištěna spravedlivá reprezentace členských států i politických hledisek.“⁷³ V praxi to tudíž značí, že čím větší je skupina, tím více členů má v jednotlivých výborech. „Asi jen 80% členů má tu možnost sedět pouze v jednom výboru,⁷⁴ tzn. že většina poslanců je členem až tří výborů.

V dnešní době existuje celkem 20 stálých výborů, jejichž velikost se pohybuje od 28 do 86 členů⁷⁵ v závislosti na důležitosti projednávaných témat. Povinností stálých výborů dle článku 179 Jednacího řádu EP je zkoumat otázky jim postoupené Parlamentem. Členové výborů zde také vypracovávají vlastní legislativní návrhy. Nejdůležitější činností výborů je však projednávání návrhů Komise a Rady. Ty se zde diskutují, překládají se k nim pozměňovací návrhy, přičemž je následně vypracována zpráva postoupená k projednání na plenárním zasedání.

„Parlamentní výbory a politické frakce musejí samozřejmě pracovat ve vzájemné součinnosti.“⁷⁶ Simon Hix a Christopher Lord v tomto případě hovoří o „vzájemné závislosti“ výborů a frakcí, přičemž podpora hlavních politických skupin je klíčová pro zajištění úspěšnosti daného návrhu během hlasování v plénu. Spolupráce mezi odbornou a politickou složkou je tak nezbytnou součástí legislativního procesu.

Délka a frekvence zasedání výboru potřebná k vypracování konečné předlohy není přesně vymezena, záleží na komplexnosti a kontroverznosti daného návrhu. Neill Nugent uvádí několik faktorů určujících pro práci výborů a také pro sílu jejich vlivu. Je to například důležitost oblasti dané politiky v systému EU,⁷⁷ dále pak potenciální vliv EP na danou oblast,⁷⁸ či samotné stádium rozvoje dané politiky, jelikož tam kde je

⁷² Jednací řád EP, 2009 – čl. 177

⁷³ (NUGENT 2006) – s.274

⁷⁴ HIX, Simon, LORD, Christopher. *Political parties in the European Union*, New York : St. Martin's Press, 1997. 240 s – s.122

⁷⁵ Evropský parlament, Parlamentní výbory, K dispozici na:

<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?id=45&pageRank=5&language=EN>
Staženo 28.3.2009

⁷⁶ (PITROVÁ, FIALA 2003) – s.298

⁷⁷ Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova tak bude mít větší vliv než Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

⁷⁸ Rozpočtový výbor zde bude mít díky pravomoci EP schvalovat rozpočet mnohem výraznější vliv než např. Zahraniční výbor, který je limitován mezivládním zakotvením této politiky

politika EU stále v procesu formování naskýtá se výboru větší možnost tuto politiku jakkoli ovlivnit. Faktory, které nejčastěji profilují stanoviska jednotlivých členů jsou pak dle Neilla Nugenta „národní a ideologické perspektivy, lobbying vnějších zájmových skupin a postoj vyjádřený Komisí.“⁷⁹

Hlasování ve výboru upravuje článek 185 Jednacího řádu. Tento říká, že hlasování ve výboru je platné, je-li přítomna čtvrtina jeho členů. Požádá-li však o to šestina členů výboru před začátkem hlasování, je hlasování platné, pouze pokud se jej zúčastní většina členů výboru. Hlasování se účastní taktéž předseda výboru, při rovnosti hlasů však nemá rozhodující hlas.

2.1.3 Předsednictvo parlamentu

Každodenní chod EP je v souladu s ustanoveními Jednacího řádu zajišťován výbory a předsednictvem. Předsednictvo se skládá s předsedy, 14 místopředsedů Parlamentu,⁸⁰ kteří jsou dle článku 12 nominováni politickými skupinami nebo nejméně 40 poslanci a voleni v tajném hlasování či aklamací na období dva a půl roku. Stejně jako v případě výborů je pak nutné zajistit rovnoměrné zastoupení jednotlivých členských států a politických směrů. Obdobný postup je používán i pro volbu 6 kvestorů,⁸¹ kteří jsou členy předsednictva, ale pouze s poradním hlasem.⁸² Předsednictvo dle článku 22 Jednacího řádu plní funkci finanční, organizační a administrativní, přičemž rozhoduje zejména v otázkách vnitřního uspořádání Parlamentu, jeho sekretariátu a orgánů.

Významnou funkci zaujímá zejména předseda EP, který řídí všechny činnosti Parlamentu a jeho orgánů. Mezi jeho povinnosti, jež jsou blíže popsány v článku 19 Jednacího řádu patří například předsedání plenárním zasedáním, předsednictvu EP a Konferenci předsedů, dohlížení nad dodržováním Jednacího řádu, reprezentace EP v jednání s dalšími institucemi a v mezinárodních vztazích.

⁷⁹ (NUGENT 2006) – s.276

⁸⁰ Jednací řád EP, 2009 – čl. 21

⁸¹ Jednací řád EP, 2009 – čl. 15 (platné v období 2007-2009)

⁸² Jednací řád EP, 2009 – čl. 21

2.1.4 Konference předsedů

Konference předsedů je dalším organizačním tělesem EP. Je složena z předsedy Parlamentu a předsedů politických skupin.⁸³ Svého zástupce sem vysílají i nezařazení poslanci, jejich pozice je však oslabena tím, že jejich delegát nedisponuje hlasovacím právem.⁸⁴ Konference předsedů rozhoduje hlavně ve věcech organizace práce Parlamentu a plánování legislativní činnosti tj. například sestavování programů jednání „dle „vyzrálosti“ návrhů z technického hlediska, dostatečného partajního konsensu a externích požadavků na EP k dosažení závěru“⁸⁵ v dané oblasti. Konference předsedů taktéž rozhoduje o složení⁸⁶ a působnosti výborů,⁸⁷ ve správních a rozpočtových otázkách týkajících se politických frakcí. Působí tak jako „key link“⁸⁸ mezi výbory, prací v politických frakcích a plenárním zasedáním EP. Simon Hix hovoří o Konferenci předsedů jako o závěrečném elementu budování koalic mezi politickými skupinami, které právě skrze Konferenci předsedů získávají informace o postoji jednotlivých frakcí, čímž se nadále „zrychluje a zefektivňuje identifikace s potencionální majoritou.“⁸⁹

Konference předsedů je ale také zodpovědná za vztahy s parlamenty členských států, za vztahy s třetími zeměmi a s institucemi a organizacemi mimo Evropskou unii.⁹⁰ Zajímavým poznatkem může být fakt, že dle článku 23 Jednacího řádu usiluje Konference předsedů o dosažení konsensu, pokud to však není možné přistupuje se k hlasování, v němž váha hlasu závisí na počtu poslanců v každé politické skupině.

2.1.5 Zpravodajové

Rolí zpravodaje se zabývá rozličné množství bodů článků Jednacího řádu Parlamentu. Nenajdeme zde však článek určený výhradně pravomocím a povinností zpravodaje. Přesto však zpravodajové plní významnou funkci, nejen ve vnitřní

⁸³ Jednací řád EP, 2009 – čl. 23

⁸⁴ Jednací řád EP, 2009 – čl. 23

⁸⁵ (HIX, LORD 1997) – s. 131

⁸⁶ Jednací řád EP, 2009 – čl. 177

⁸⁷ Jednací řád EP, 2009 – čl. 179

⁸⁸ (HIX, LORD 1997) – s. 131

⁸⁹ (HIX, LORD 1997) – s. 131

⁹⁰ Jednací řád EP, 2009 – čl. 24

organizaci výborů, kdy například potvrzují imunitu poslanců⁹¹ či přezkoumávají vzdání se mandátu poslanců,⁹² ale zejména v legislativním procesu probíhajícím v EP. Jmenováním zpravodajů se zabývají právě body článků zasvěcených projednávání legislativních dokumentů a legislativních zpráv.⁹³ V prvním případě je zpravodaj pověřen sledováním vypracování návrhu uvedeném v ročním legislativním plánu a v druhém případě je zpravodaj odpovědný za pozměňovací návrhy zprávy a jejich odůvodnění. Zpravodaj může taktéž navrhnout odložení hlasování o návrhu v Parlamentu, pokud Komise nesouhlasí se změnou svého návrhu,⁹⁴ či navrhnout odložení hlasování do doby, než Rada nebo Komise vyjádří své stanovisko.⁹⁵

Je nutné zmínit, že rolí zpravodaje je i zastupování Parlamentu – pokud je Parlament a taktéž zpravodaj k tomuto vyzván – na zasedání Rady.⁹⁶ Zpravodaj je taktéž v každém konkrétním případě jedním z členů delegace Parlamentu v dohodovacím řízení.⁹⁷

Zpravodaj je pověřován zpracováním pozměňovacích návrhů na základě jednání výboru,⁹⁸ či předložením kompromisních pozměňovacích návrhů po projednání návrhů s předsedou Rady a příslušným komisařem.⁹⁹ Při přípravě nelegislativních aktů je zpravodaj odpovědný za přípravu zprávy výboru a za její předložení Parlamentu jménem výboru.¹⁰⁰ Při přípravě zprávy se zpravodaj obrací na různorodé zdroje informací a podpory – Sekretariát EP, Sekretariát jeho vlastní politické skupiny, vědecké instituty ale například také Komisi.

Pokud návrh spadá do působnosti dvou a více výborů zpravodaj plní spolu s navrhovateli funkci koordinátorů spolupráce, kteří se vzájemně informují a snaží se dohodnout na zněních návrhů.¹⁰¹ Zpravodajové je tak nucen vyslechnout množství diskusí, názorů a postojů k danému návrhu, které následně syntetizuje ve své zprávě.

⁹¹ Jednací řád EP, 2009 – čl. 6, bod 4

⁹² Jednací řád EP, 2009 – čl. 4, bod 3

⁹³ Jednací řád EP, 2009 – čl. 40 a 44

⁹⁴ Jednací řád EP, 2009 – čl. 35 bod 6

⁹⁵ Jednací řád EP, 2009 – čl. 38a

⁹⁶ Jednací řád EP, 2009 – čl. 38

⁹⁷ Jednací řád EP, 2009 – čl. 64

⁹⁸ Jednací řád EP, 2009 – čl. 43 bod 2

⁹⁹ Jednací řád EP, 2009 – čl. 59 bod 5

¹⁰⁰ Jednací řád EP, 2009 – čl. 44

¹⁰¹ Jednací řád EP, 2009 – čl. 47

Právě proto například Simon Hix poukazuje na to, že řada zpravodajů sama sebe nazývá „suiveurs“¹⁰² („sledovač“), což je odůvodněno i jejich další povinností sledovat vývoj návrhu po přijetí stanoviska Parlamentem, s cílem zajistit dodržení všech závazků Komise a Rady vůči EP.

2.2 Inter-institucionální vazby – EP jako spolutvůrce evropské legislativy a jeho limity

Vývoj legislativních pravomocí EP, jeho zapojení do tohoto procesu i průběh jednotlivých procedur jsem již popsala v první části¹⁰³ této práce. Ráda bych však ještě stručně shrnula hlavní principy inter-institucionálního vztahu mezi EP, Komisí a Radou v proceduře kodecize, jež je zásadní pro analýzu legislativních aktů týkajících se energetické politiky EU.

2.2.1 Parlament, Komise a Rada v proceduře spolurozhodování

V proceduře spolurozhodování může Parlament využít svého veta v druhém čtení a tím tak nejen ukončit projednávání aktu, ale také donutit Komisi k předložení nového znění návrhu. Většinou se však Parlament uchyluje k předložení pozměňovacích návrhů, což mu zajišťuje potencionální vliv na konečnou podobu legislativy. Průběh procesu je pak shodný s procedurou kooperace¹⁰⁴ s tím rozdílem, že Rada nemá konečné slovo. Nesouhlas EP a Komise s postojem Rady či jen EP se stanoviskem Komise a Rady se řeší v dohodovacím řízení složeném ze zástupců všech tří institucí. Pokud ani tady nedojde ke shodě, celá procedura končí neúspěchem návrhu.

¹⁰² (HIX, LORD 1997) – s.124

¹⁰³ více v kapitole 1.3.

¹⁰⁴ Během procedury kooperace působí interakce EP a Komise nejen směrem od Komise k Parlamentu, kdy Komise poskytuje EP legislativní návrh projednáváný Parlamentem v prvním čtení a zároveň po druhém čtení přezkoumává pozměňovací návrhy vznesené EP (pokud EP nějaké navrhne), ale taktéž zde působí ovlivňování směrem od EP ke Komisi. Již v prvním čtení se může Parlament uchýlit k zvláštní taktice. Její podstatou je signalizace záměru odmítnout legislativu pomocí neformálních kanálů a průběhu hlasování v prvním čtení, což může donutit Komisi, aby text předlohy stáhla a modifikovala ji pro Parlament přijatelným způsobem. Podobně se může EP pokusit působit v případě záměru odmítnout společný postoj v druhém čtení. Jelikož pokud Rada schválila text jednomyslně, nebude pro ni obtížné dosáhnout jednomyslnosti opakovaně. Pro Parlament je tak zbytečné postoj odmítnout a proto je vhodnější taktikou, vyvíjet tlak na Komisi, aby podpořila EP a stáhla návrh z jednání. Pokud dojde ke spojení EP a Komise, vede tato situace často k přijetí legislativy v takovém znění, které Rada často ani nepředpokládala.

2.2.2 EP – pozorovatel Rady EU

Parlament disponuje vůči Radě jen velmi omezenými kontrolními pravomocemi. Jedinou možností Parlamentu, jak dohlížet na postup Rady, je jí žalovat za nečinnost u ESD.¹⁰⁵ Neill Nugent uvádí 3 důvody, proč tomu tak je:

- První důvod vychází z faktu, že Rada EU mezivládním orgánem a podřídit jí samotnou, či některého z jejích členů přímo kontrole EP by znamenalo posílení, pro některé členské státy stále nežádoucího, supranacionálního prvku v EU.
- Druhým důvodem jsou relativně slabé pravomoci EP a silné pravomoci Rady v některých klíčových sektorech EU (SZBP, EMU aj.), což je zdůvodněno tím, že tyto politiky leckdy vyžadují rychlé a tajné rozhodování a zároveň jsou stále řešeny na nadnárodní bázi.
- Třetím důvodem je samotný funkční základ Rady EU, kdy v závislosti na stálých změnách ve vedení členských států a i ve vedení EU (rotující předsednictví), je velmi obtížné nastolit kontinuitu ve vztahu EP a Rada.

Naproti tomu je také třeba zmínit pravomoc EP využívat otázek a písemných dotazů Radě a Komisi, jež umožňují Parlamentu částečnou kontrolu nad průběhem legislativního procesu v těchto institucích. Otázky k ústnímu zodpovězení jsou oprávněny předkládat výbory, politické skupiny a skupiny nejméně 40 poslanců.¹⁰⁶ K písemnému zodpovězení pak smí otázku vznést kterýkoli poslanec.¹⁰⁷

2.3 Externí vztahy EP

2.3.1 Lobbying a lobbyisté v EP

Abychom mohli hovořit o lobbyingu a lobbyistech v EP, je nejprve nutné definovat lobbying jako takový. Pro tento účel použiji citace odborníka na

¹⁰⁵ Smlouva o ES ve znění z Amsterdamu – čl.232

¹⁰⁶ Jednací řád EP, 2009 – čl.108

¹⁰⁷ Jednací řád EP, 2009 – čl.110

problematiku lobbyingu na evropské úrovni. Olivier de Schutter, profesor Evropského práva na univerzitách ve Florencii, Štrasburku a Lovani uvádí, že „za činnost spočívající v ovlivňování je obecně považována typická činnost zájmových skupin, která má za cíl ovlivňovat legislativní a rozhodovací proces EU z pohledu prosazení jejich zájmů, které jsou hypoteticky považovány za odlišné od obecnějších komunitárních zájmů.“¹⁰⁸ „Lobbyista, jako reprezentant partikulárních zájmů dodává informace a technicko-odborné expertízy, které mohou být užitečné a někdy rozhodující při definování legislativní a správní regulace.“¹⁰⁹

Artikulace zájmů ve Společenství sahá až k samému začátku evropské integrace. První zájmové organizace se formují již koncem 50. let,¹¹⁰ v centru jejich pozornosti však ještě zdaleka nebyl Evropský parlament, který jak již bylo několikrát připomínáno byl v této době stále bezzubou institucí. Zásadní přelom nastal tedy s růstem jeho pravomocí, kdy legislativní pravomoci, zavedené JEA a následně Maastrichtskou smlouvou, z něj učinily „důležitou platformu pro artikulaci organizovaných zájmů.“¹¹¹ Studie samotného EP ukazují, že „v současnosti proběhne v rámci EP cca 70 tisíc individuálních kontaktů mezi představiteli Parlamentu a zájmových skupin za jeden kalendářní rok“¹¹² a kupříkladu Karolina Karr na základě studie Earnshawa z roku 2003 hovoří o „50% poslanců, kteří mají týdně kontakt se zájmovými skupinami a celá jedna třetina s lobbyisty.“¹¹³

Většina autorů se shoduje na 4 základních adresátech prosazování zájmů ve struktuře Parlamentu. Jsou to politické skupiny, výbory, administrativní struktury a intergroups.¹¹⁴ Za nejvhodnější k lobbyingu jsou pak považovány zejména parlamentní

¹⁰⁸ de SCHUTTER, Olivier, „La fonction des groupes de pression dans la Communauté européenne“, Courier hebdomadaire du CRISP, č. 1398–1399, v: Christophe Degryse, Dictionnaire de l'Union européenne, Brusel 1995.

¹⁰⁹ GRAZIANO, Luigi, „Lobbying and the Public Interest“, v: P.-H. Claeys, C. Gobin, I. Smets, P. Winand, Lobbyisme, pluralisme et intégration européenne/Lobbying, Pluralism and European Integration, PIE-EIP, Brusel 1998, s. 43.

¹¹⁰ 1958 –UNICE (Union of Industrial and Employers' Confederation of Europe), 1958 – Association of European Chambers of Commerce and Industry, 1961 – CEEP (Centre of Entreprises with Public Participation)

¹¹¹ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.117

¹¹² (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.119 (samotní autoři se odkazují na studii EP z roku 2003)

¹¹³ KARR, Karolina. *Democracy and lobbying in the European Union*. Frankfurt : Campus Verlag, c2007. 208 s.– s.157

¹¹⁴ Intergroups jsou dobrovolná, neformální sdružení europoslanců z libovolných politických frakcí, kteří sdílí společný zájem, postoj či představy o určitém tématu. Jejich cílem je prosazení daného tématu do

výbory a jejich zpravodajové, jelikož první uvedené mají na starost projednávanou agendu a druzí jmenovaní jsou těmi, kdo studuje přípravu postoje výboru a vytváří finální zprávu pro hlasování v plénu. Zájmové skupiny tak zde mají příležitost poskytnout vlastní expertízy, posudky či jiné kapacity. Jejich „kvalita a fundovanost jsou v maximálním možném zájmu samotného zpravodaje,¹¹⁵ ale i v zájmu dané lobby, která tak obrací karty ve svůj prospěch. Sílu lobbyingu ve výborech nastiňuje například již zmiňovaná studie Earnshawa citovaná Karolinou Karr, která říká, že „75-80% pozměňovacích návrhů navržených poslanci ve výborech bylo připraveno reprezentanty zájmových skupin.“¹¹⁶

Podle srovnání tří hlavních institucí EU (EP, Komise a Rada) uvedeném Pieterem Bouwenem¹¹⁷ v *Journal of European Public Policy* je EP klasifikován jako nejhůře¹¹⁸ přístupný pro velké, nadnárodní firmy, středně¹¹⁹ přístupný pro národní asociace a nejlépe¹²⁰ přístupný pro evropské asociace.

Přesto je však prostředí lobbyingu celkově velmi otevřené pro všechny zájmové skupiny, což dokládá i fakt, že dodnes v podstatě neexistuje dokument, jež by přímo reguloval působení zájmových skupin a pravidla lobbyingu v institucích EU. Jediné dvě instituce, které zavedly určitá omezení a kodex chování pro lobbyisty (zároveň však bez jakýchkoli sankcí) jsou EP a Komise. Tato neochota jakýmkoli způsobem omezovat působení zájmových skupin může být i zvýšená „poptávka Komise, ale částečně i Parlamentu po dalších zdrojích a uvědomění si nedostatečnosti vlastní legitimacy, v obou případech pak zájmové skupiny působí jako dodavatel¹²¹ či zprostředkovatel těchto nedostatků.

Působení zájmových skupin v EP pojednává příloha IX Jednacího řádu Parlamentu, která upravuje jak o činnost lobbyistů tak asistentů poslanců. Lobbyisté se

agendy EU. „Intergroups jsou zájmovými skupinami nezřídka nepřímo finančně podporovány a slouží jako velmi efektivní kanál mezi zájmovými skupinami a EP“ (Dočkal V., Kaniok P., Závěšický J., Evropský parlament, 2007 – s.121)

¹¹⁵ (DOČKAL, KANIOK, ZÁVĚŠICKÝ 2007) – s.120

¹¹⁶ (KARR 2007) – s.157

¹¹⁷ BOUWEN P., Corporate lobbying in the European Union: the logic access, *Journal of European Public Policy*, June 2002 – s.365 - 390

¹¹⁸ pouze 20% v EP, 34% Komise a 37% Rada

¹¹⁹ 37% v EP, 21% Komise a 43% Rada

¹²⁰ 38% v EP, 43% Komise a 11% Rada

¹²¹ (KARR 2007) – s.155

musí registrovat u EP a následně se tak stále prokazovat průkazem. Dále se pak musí chovat dle kodexu, který stanoví například nutnost uvést zájem či zájmy, které zastupují při svých stycích s poslanci Parlamentu, jejich zaměstnanci a úředníky Parlamentu; zdržet se jakéhokoli jednání majícího za cíl získat informace nepoctivým způsobem; neodvolávat se v jednání se třetími osobami na jakékoli formální vztahy s Parlamentem; nešířit kopie dokumentů získaných od Parlamentu třetím osobám za účelem zisku aj.¹²²

Průhlednost a finanční zájmy poslanců pak upravuje příloha I. Jednacího řádu Parlamentu, která určuje například, že každý poslanec, který má na projednávaném předmětu přímý finanční zájem, nebo je-li navržen jako zpravodajce musí před svým vystoupením v Parlamentu nebo v jednom z jeho orgánů o tomto zájmu ústně informovat. Dále jsou poslanci dle této přílohy povinni vyplňovat osobní prohlášení o jejich profesních činnostech nebo jiných placených funkcích nebo činnostech, o jakékoliv finanční, personální nebo materiální podpoře, které se jim dostává vedle podpory Parlamentu aj.¹²³

3 Energetická politika EU a role Evropského parlamentu

Přestože energetika¹²⁴ tvořila základní bázi dvou ze tří prvních Společenství tj. Společenství uhlí a oceli a Společenství pro atomovou energii,¹²⁵ až do dnešních dnů se nedočkala řádné právní úpravy. Právní zakotvení energetické politiky proto najdeme pouze ve výčtu činností článku 2 Smlouvy o ES a následně Smlouvy o EU, ve kterých se Společenství zavazuje „podporovat harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj“¹²⁶ těchto oblastí a v několika různých člancích týkajících se například životního prostředí,¹²⁷ fungování vnitřního trhu,¹²⁸ či transevropských sítí.¹²⁹

¹²² více Jednací řád Parlamentu, 2009 – příloha IX

¹²³ více Jednací řád Parlamentu, 2009 – příloha I.

¹²⁴ Celý text kapitoly 3 vychází z European parliament, Common policie – Energy policy, K dispozici na: www.europarl.europa.eu/parliament/expert/displayFtu.do?language=fr&id=74&ftuId=FTU_4.13.html, Staženo: 31.3.2009

¹²⁵ Jejich primárním cílem nebylo vytvářet společnou energetickou politiku, ale pouze kontrolovat energetické zdroje.

¹²⁶ Smlouva o ES ve znění z Nice – čl.2

¹²⁷ Smlouva o ES ve znění z Nice – čl.175

I přes ropné krize v 70. letech se až do konce 80. let jen těžko hledala politická vůle k přistoupení ke společné energetické politice. Hlavními důvody byla distinkce v energetických zdrojích jednotlivých členských států a také jejich odlišné požadavky a domácí strategie. Až s myšlenkou, že energetická politika by neměla být izolována od jednotného evropského trhu a s uvědoměním si extrémní závislosti Společenství na energetických dodávkách z nečlenských zemích¹³⁰, vyvstala diskuse o vytvoření společné energetické politiky EU.

Polovina 90. let přinesla první Bílou knihu Evropské komise s názvem „Energetická politika pro EU“¹³¹ následovanou Zelenou knihou „K evropské strategii bezpečných dodávek energie.“¹³² V těchto dokumentech Komise, Rada a EP vyzdvihli důležitost začlenění energetické politiky do obecných cílů ekonomické politiky Unie. Zároveň byl kladen důraz na konkurenceschopnost, bezpečnost dodávek energie, udržitelný rozvoj a životní prostředí. Počátek nového tisíciletí přinesl upřesnění nových strategií, který se odrazil v dokumentu přijatém Radou v roce 2006 „Energetická politika pro Evropu.“

Tento plán definoval 3 základní priority:

- zvýšit bezpečnost dodávek energií
- zaručit konkurenceschopnost evropských ekonomik na základě dokončení vnitřního trhu s plynem a elektřinou
- podporovat životní prostředí na základě zvýšení energetické účinnosti

Reformní smlouva již se samostatnou kapitolou pro energetickou politiku počítá. „Její součástí bude ale ustanovení potvrzující právo členských států na volbu zdrojů a dodávek energie (tzv. energetický mix). Doplněno je také tzv. ustanovení o solidaritě pro případy obtíží v zásobování určitými produkty.“¹³³

¹²⁸ Smlouva o ES ve znění z Nice – čl.95

¹²⁹ Smlouva o ES ve znění z Nice – čl.155

¹³⁰ EU importuje 76,6% své spotřeby ropy, 53% plynu a 35,4% uhlí, do roku 2030 odhady předpokládají 90% závislost na dodávkách ropy a 80% závislost na dodávkách plynu

¹³¹ COM(1995)682

¹³² COM(2000)759

¹³³ Euroskop, Průmyslová politika EU, K dispozici na: <http://www.euroskop.cz/682/sekce/prumyslova-politika-eu/> Staženo: 31.3.2009

Evropský parlament si za svůj primární cíl v této oblasti určil, přesvědčit členské státy o přednosti dlouhodobé strategie před krátkodobými národními cíli. Již od počátku EP požadoval specifický paragraf pro energetickou politiku, až teprve v kontextu aktuální debaty na téma budoucnosti energetické politiky EU se mu však otevřel prostor ke znásobení svých aktivit v této otázce. V roce 2005 přijal EP dvě důležité iniciativy.¹³⁴ V první žádá definici globální energetické politiky Unie a diversifikaci zdrojů energie v kontextu závislosti na dodávkách ropy, v druhé z nich pak požaduje nahrazení tradičních zdrojů energie zdroji obnovitelnými. Ve své rezoluci o energetické bezpečnosti Unie z roku 2006 žádá Komisi a Radu o formulování nové a konkrétnější energetické politiky EU spojené s novými ambiciózními cíli.

3.1 Právní základ umožňující legislativní zapojení EP do tvorby energetické politiky

V předchozí části jsem zmínila nedostatečnost právního zakotvení energetické politiky i tendence a postoj EP k této oblasti. Abych však mohla přejít k analýze vybraných norem, je nutné specifikovat články smluv, na jejichž základě jsou legislativní akty v rámci energetické politiky přijímány. „Volba právního základu není ponechána na libovůli zákonodárce Společenství, ale musí vycházet z objektivních prvků, které může zkontrolovat soudní orgán. Mezi takové prvky patří zejména cíl a obsah právního aktu.“¹³⁵

Jak již bylo zmíněno, většina legislativních úprav energetické politiky je přijímána procedurou kodecize, jež je zakotvena v článku 251 Smlouvy o ES ve znění z Nice. Téměř ve všech případech je však tento článek doplňován či rozšiřován o další články, jež upravují právě politický rámec, cíle a obsah přijímaných norem, a dále k nim případná potřebná opatření.

¹³⁴ PE A6–0509/2005, A6–0227/2005

¹³⁵ GARGANI G., Stanovisko výboru pro právní záležitosti. K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2006-0157+0+DOC+XML+V0//CS#title3> Staženo: 5.4.2009

V případech kdy se jedná pouze o formální „kodifikaci (stávající normy) bez věcné změny“¹³⁶ obsahu či v případech, které nejsou ve výslovné kompetenci procedury spolupráce a spolurozhodování, je zákonodárce Společenství oprávněn použít procedury konzultace. Jako příklad legislativního zakotvení této procedury lze opět využít případ některých vybraných směrnic a nařízení, ve kterých byl použit článek 94 Smlouvy o ES ve znění z Nice a článek 203 Smlouvy o EURATOM. Článek 94 určuje, že Rada na návrh Komise a po konzultaci s EP a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijímá směrnice o sblížení právních a správních předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování společného trhu. Článek 203 pak přisuzuje Radě dodatečné pravomoci v oblasti plnění cílů společného trhu za použití procedury konzultace.

4 Případová studie – Jaký je vliv Francie v EP na příkladu energetické politiky?

V prvních dvou částech této práce jsem se obecně zabývala Evropským parlamentem, jeho vývojem, strukturou, vztahem s ostatními institucemi EU a také legislativními pravomocemi a externími vlivy působícími v procesu rozhodování. Tato část mé práce tak měla za cíl ukázat přímou závislost mezi zvyšováním pravomocí EP v rozhodovacím procesu uvnitř EU, transformací jeho interní struktury a plynule rostoucím potenciálem k prosazování organizovaných zájmů.

Abych však mohla posoudit vliv jednoho z členských států v EP, v tomto případě Francie, v daném období, je nutné analyzovat již konkrétní legislativní akty a jejich průběh v EP s ohledem na zastoupení Francie a interakcí s jednotlivými institucemi Unie. Vybrala jsem proto následující nařízení a směrnice, na jejichž tvorbě se podílel EP, a na kterých má Francie své zájmy, jak později zdůvodním v části 3.1.

¹³⁶ Evropský parlament, Výbor pro právní záležitosti, Sdělení členům č.22/2004 ve věci Návrhu směrnice Rady, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat zásoby ropy a/nebo ropných produktů (kodifikace)(KOM(2004) 35 v konečném znění ze dne 23. 1. 2004 – 2004/0004 (CNS)) K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/cm/541/541915/541915cs.pdf Staženo: 12.2.2009

Vybrané legislativní akty:

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/92/ES ze dne 22. října 2008 o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny účtovaných konečným průmyslovým velkoodběratelům (přepracované znění)¹³⁷ – tato směrnice stanoví opatření, která se zaměřují na zajištění zabezpečení dodávek elektřiny pro řádné fungování vnitřního trhu s elektřinou a zajištění:

- dostatečné úrovně výrobní kapacity;
- dostatečné rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou
- vhodné úrovně propojení mezi členskými státy pro rozvoj vnitřního trhu

2. Směrnice Rady 2006/67/ES ze dne 24. července 2006 , kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů (kodifikované znění)¹³⁸ – členské státy přijmou vhodné právní a správní předpisy za účelem udržení svých stálých zásob ropných produktů v rámci Evropského společenství, s výhradou článku 10, na úrovni, která v každé kategorii ropných produktů uvedených v článku 2 odpovídá alespoň průměrné denní domácí spotřebě vypočtené podle čl. 4 odst. 2 za 90 dnů předchozího kalendářního roku.

3. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/89/ES ze dne 18. ledna 2006 o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury (Text s významem pro EHP)¹³⁹ - zvýšit zabezpečení zásobování ropou a ropnými produkty v členských státech vytvořením a udržováním minimálních zásob nejdůležitějších ropných produktů, opatření pro udržování zásob byla transparentní a zajišťovala spravedlivé a nediskriminační sdílení břemene povinnosti udržovat zásoby. Členské státy mohou zpřístupnit zúčastněným stranám informace týkající se nákladů.

¹³⁷ COD/2007/0253 – K dispozici na:

<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=COD/2007/0253> Staženo: 20.2.2009

¹³⁸ CNS/2004/0004 – K dispozici na:

<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=CNS/2004/0004> Staženo: 20.2.2009

¹³⁹ COD/2003/0301 K dispozici na:

<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=COD/2003/0301> Staženo: 20.2.2009

4. Nařízení Rady (Euratom) č. 300/2007 ze dne 19. února 2007 , kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti¹⁴⁰ - o uplatňování účinného dozoru nad jadernými materiály ve třetích zemích, v oblasti civilní jaderné odpovědnosti, financovat doprovodná opatření na podporu cílů tohoto nařízení, včetně odborné přípravy, výzkumu a podpory provádění mezinárodních úmluv a smluv, poskytnutí pomoci partnerským státům ve východní Evropě a střední Asii.

4.1 Zdůvodnění *potencionálních zájmů Francie v daných oblastech*

4.1.1 Geopolitické aspekty – nedostatek energetických zdrojů (uhlí, ropa, zemní plyn), jeho řešení a výzvy

Na ploše Francie o rozloze 544 000 km² žije 1% světové populace (62mil.obyvatel). Její hrubý domácí produkt¹⁴¹ dosahuje 3,3% světového HDP. Přesto však Francie disponuje asi jen 2,5% světových energetických zásob a její rezervy fosilních paliv nepřevyšují 0,01% známých rezerv na Zemi.¹⁴²

Francie, jak již bylo zmíněno, je poměrně chudá na přírodní zdroje energie, fosilní paliva nevyjímaje. Produkce uhlí ve Francii dosáhla svého vrcholu koncem 50.let a postupně klesala až do prvního ropného šoku v roce 1973, který ještě produkci uhlí na čas stabilizoval.¹⁴³ V 90.letech již však nebyly uhelné doly konkurence schopné a produkce byla zastavena v roce 2004 zavřením posledního dolu. V závislosti na snižování těžby se také snižovala spotřeba uhlí v hlavních odvětvích průmyslu, kdy například siderurgie snížila spotřebu uhlí o 50% za 30 let.¹⁴⁴ To však nemění nic na

¹⁴⁰ CNS/2006/0802 K dispozici na.

<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=2&procnum=CNS/2006/0802> Staženo: 20.2.2009

¹⁴¹ 1 710 miliard euro v roce 2005

¹⁴² Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, La situation énergétique en France, 2007 K dispozici na: <http://www.industrie.gouv.fr/energie/politiqu/politique-energetique.htm#2> Staženo: 5.4.2009

¹⁴³ v roce 1973 bylo těženo 29,1 Mt, 26 Mt do roku 1977

¹⁴⁴ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Energie en France – chiffres clés, 2008 – s.15. K dispozici na: <http://www.industrie.gouv.fr/energie/statisti/pdf/reperes.pdf> Staženo: 15.4.2009

faktu, že Francie je závislá na importu tohoto zdroje z různých zemí (Austrálie, JAR, Kolumbie, USA a Polsko).¹⁴⁵

Dalším nezbytným zdrojem pro fungování a rozvoj ekonomiky i celého státu je ropa. Přestože poptávka po ropě v průmyslových odvětvích konstantně klesala od 70.let v závislosti na zvyšující se spotřebě zemního plynu a nukleární energie (62 % v roce 1973, méně než 32 % v roce 1985 a 19 % v 2007),¹⁴⁶ spotřeba ropy v transportu vzrostla od roku 1973 o 31%.¹⁴⁷ „Přepavní odvětví tak samo o sobě představuje více než polovinu poptávky po ropě.“¹⁴⁸ V současnosti ropa představuje 33%¹⁴⁹ primární energie spotřebované ve Francii. Téměř celkové množství ropy (90,4%)¹⁵⁰ je však dováženo ze Severního moře (30,6%), Blízkého Východu (24,2%) a Afriky (21,7%), čímž se Francie řadí mezi prvních deset importérů¹⁵¹ tohoto artiklu. Sama Francie pak disponuje asi 1,4 miliony ropy, což nepřesahuje 18 let¹⁵² těžby (při udržení současného tempa) a o něco méně než 2 měsíce¹⁵³ národní spotřeby.

Stejně jako v případě ropy patří Francie mezi deset největších importérů¹⁵⁴ zemního plynu. Největšími dodavateli jsou Norsko (33%), Rusko (21%), Alžírsko (15%), Nizozemí (20%)¹⁵⁵. U tohoto zdroje je však její závislost ještě vyšší, jelikož dosahuje až 98%¹⁵⁶ z důvodu velkého nárůstu poptávky (od roku 1973 vzrostla

¹⁴⁵ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Energie en France – chiffres clés, 2008 – s. 13

¹⁴⁶ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Energie en France – chiffres clés, 2008 – s.16 K dispozici na: <http://www.industrie.gouv.fr/energie/statisti/pdf/reperes.pdf> Staženo: 15.4.2009

¹⁴⁷ Tamtéž

¹⁴⁸ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable . K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/energie/petrole/fle_petr.htm Staženo: 16.4.2009

¹⁴⁹ Tamtéž (pozn. jedná se o údaj z roku 2007)

¹⁵⁰ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Le pétrole, Textes de référence, K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/energie/petrole/fle_petr.htm Staženo: 16.4.2009

¹⁵¹ Barré B., Atlas des énergies, 2007 – s.24

¹⁵² Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Energie en France – chiffres clés, 2008 – s.15. K dispozici na: <http://www.industrie.gouv.fr/energie/statisti/pdf/reperes.pdf> Staženo: 16.4.2009

¹⁵³ Tamtéž

¹⁵⁴ BARRÉ, Bertrand. *Atlas des énergies*. Paris: Autrement, 2007. 80 s. – s. 29

¹⁵⁵ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Le Gaz naturel, Documents de référence, analyses, K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/energie/gaz/fle_gaz.htm Staženo: 16.4.2009

¹⁵⁶ Ministère de l'Écologie, l'Énergie, du Développement durable, et de l'Aménagement du territoire, Energie en France – chiffres clés, 2008 – s.19

dvojnásobně)¹⁵⁷ a snižování domácí produkce. Francie disponuje vlastními zásobami jen asi na 1 až 2 měsíce¹⁵⁸ národní spotřeby. V dnešní době zemní plyn představuje 15%¹⁵⁹ celkové spotřeby energie a předpokládá se, že tato spotřeba i nadále poroste vzhledem k jejímu novému využití například v motorech aut.

V důsledku téměř totálního nedostatku surovinových zdrojů se Francie od 50. let přiklonila k nukleární energii. První atomová elektrárna byla zkonstruována již v roce 1956, však až ropný šok v roce 1973 dodal nukleární energii na významu. V dnešní době tak představuje „hlavní pilíř francouzské energetiky.“¹⁶⁰ Francie disponuje 59¹⁶¹ jadernými reaktory, což jí řadí na 2. místo¹⁶² ve světovém pořadí. Z těchto jaderných elektráren pochází 78,4%¹⁶³ celkové produkce energie. Jaderná energie poskytuje mnoho výhod, mezi nimiž především energetickou nezávislost a ochranu přírody.¹⁶⁴ Zároveň však představuje mnoho výzev jako například ukládání radioaktivního odpadu vzniklého jak v jaderných elektrárnách, tak i při získávání samotného uranu.

Dalším východiskem se pro Francii stala energie z obnovitelných zdrojů. Francie disponuje největší zalesněnou plochou v západní Evropě a zároveň „silným vodním, větrným a geotermickým potenciálem. V roce 2007 se tak stala druhým producentem a také i spotřebitelem obnovitelné energie v Evropě.“¹⁶⁵ Tato energie představuje 13,2%¹⁶⁶ celkové domácí spotřeby.

¹⁵⁷ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Le Gaz naturel, Documents de référence, analyse, K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/energie/gaz/fle_gaz.htm Staženo: 16.4.2009

¹⁵⁸ Tamtéž

¹⁵⁹ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable Le Gaz naturel, Documents de référence, analyses, K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/energie/gaz/fle_gaz.htm

¹⁶⁰ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, L'énergie nucléaire, Documents de référence, analyse. K dispozici na:

http://www.industrie.gouv.fr/energie/nucleair/fle_nuc.htm Staženo: 17.4.2009

¹⁶¹ přesněji 58 + 1 reaktor EPR (European Pressurized Reactor)

¹⁶² (BARRÉ 2007) – s.34

¹⁶³ Ministère des Affaires Etrangères et Européennes, La France a la loup.

K dispozici na: http://www.ambafrance-dz.org/IMG/Energie_nucleaire.pdf Staženo: 17.4.2009

¹⁶⁴ Francie je jednou z evropských, která produkuje nejméně CO₂ (5.místo)

Zdroj: Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable: La situation énergétique de la France. K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/energie/politiqu/fle_pol.htm Staženo: 14.4.2009

¹⁶⁵ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, Energie en France – chiffres clés, 2008 – s. 27.

K dispozici na: <http://www.industrie.gouv.fr/energie/statisti/pdf/reperes.pdf> Staženo: 18.4.2009

¹⁶⁶ Tamtéž

4.1.2 Historicko-politické aspekty

Významnou roli pro formování energetické politiky Francie hrál taktéž historicko-politický kontext. Druhá polovina 20. století předznamenala dynamický rozvoj ekonomiky, silný demografický vývoj, nárůst přepravy pasažérů i zboží, neustálý růst spotřeby elektrické energie v domácnost i v průmyslu, čímž se trvale zvýšila potřeba zabezpečit dostatečné a především spolehlivé dodávky energie. Tato naléhavá potřeba energie, jež se dle prognóz Ministerstva ekonomie, financí a průmyslu bude i nadále zvyšovat (viz Tabulka 2)¹⁶⁷, se však střetla a stále střetává s několika obtížemi globálního charakteru.

Je jím především stálý nárůst cen všech primárních energetických zdrojů reagující na nárůst poptávky a zároveň i nestálost dodávek způsobených politickými krizemi či neshodami jednotlivých exportérů. Jako příklad lze uvést nejen ropné šoky 70. let, ale také například „utažení kohoutů plynu“ v zimě 2009. Další výzvou je stále diskutovanější globální oteplování, které, jak uvádí např. P.-R.Bauquis, profesor na Francouzském institutu pro výzkum ropy (IFP), by mohlo způsobit zaplavení významné části kontinentální Francie, v případě zvýšení hladiny světových moří a oceánů o 80 metrů.¹⁶⁸

¹⁶⁷ Tabulka č.2 Prognóza spotřeby energetických zdrojů a energií

¹⁶⁸ BAUQUIS, Pierre-René, BAUQUIS, Emmanuelle. *L'Énergie d'aujourd'hui et de demain*. Paris: Autrement, 2008. 94 s. – s.79

Tabulka č.2: Prognóza spotřeby energetických zdrojů a energií

Spotřeba primární energie (v Mtep)	2000	2010	2030
Uhlí	14,2	14,3	25,2
Ropa	95,5	104,8	107,6
Plyn	37,3	47,2	67,4
Jaderná energie	102,9	112,4	106,6
Vodní, větrná a fotonová energie	6,3	7,0	10,1
Tepelná energie z obnovitelných zdrojů	12,8	14,7	22,5
Celkem	269,1	300,4	339,4
Z toho – energetické využití	157,9	177,8	209,0
– ne-energetické využití	17,4	18,3	19,1

Zdroj: Ministère de l'Écologie, de l'Énergie, du Développement durable et de l'Aménagement du territoire (2009)

4.1.3 Současná energetická strategie Francie

V důsledku nedostatku vlastních energetických surovin a zároveň stálých změn světového trhu s energiemi v posledních 40 letech si Francie vybudovala stabilní energetickou politiku, o jejíž prosazování se snaží i na evropské úrovni. Hlavním programem určujícím orientaci této politiky v současnosti je „Program z 13.července 2005“ „vycházející z dlouhodobé diskuse, návrhů a připomínek odborů, politických stran, profesních organizací, asociací aj.“¹⁶⁹

Tato strategie postihuje čtyři základní cíle, které definují diskurs energetické politiky Francie v dlouhodobém horizontu následujících třiceti let.

¹⁶⁹ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable La synthèse de la loi de programme du 13 juillet 2005 fixant les orientations de la politique énergétique, , K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/cgi-bin/industrie/frame23e.pl?bandeau=/energie/politiqu/be_polit.htm&gauche=/energie/politiqu/me_polit.htm&droite=/energie/politiqu/synthese-loi-13-7-05.htm Staženo: 12.4.2009

- Příspěť k nezávislosti národní energetiky a garantovat bezpečnost dodávek – Jak již bylo několikrát řečeno, Francie disponuje velmi limitovanými energetickými zdroji. V tomto kontextu se uspokojení domácí energetické potřeby jeví jako velmi riskantní. Z makroekonomického hlediska je cílem „omezit vystavování francouzské ekonomiky fluktuacím cen energie, především pak rozvojem domácí produkce.“¹⁷⁰ V případě samotného zásobování se jedná o „zajištění existence dostatečných kapacit za účelem čelit rizikům spojeným s nedostatkem jak v oblasti elektřiny tak v oblasti ropy“¹⁷¹
- Zajistit bezkonkurenční cenu energie – „cena, kvalita a dostupnost energie jsou určujícími faktory atraktivnosti Francie“¹⁷² nejen z hlediska zahraničních investic, ale také z hlediska rozvoje domácích podniků, jež představují determinující faktor pro rozvoj pracovních míst.
- Chránit lidské zdraví a životní prostředí, především na základě boje proti zhoršování skleníkového efektu – produkce a spotřeba energií významnou měrou ovlivňují životní prostředí, přičemž se nejedná jen o skleníkové plyny, ale také škodliviny v ovzduší a také radioaktivní odpad. Hlavním cílem je proto přizpůsobit energetickou politiku boji proti klimatickým změnám.
- Zaručit sociální a územní soudržnost prostřednictvím rovného přístupu k energii pro všechny – nutností je, aby energetická politika zpřístupnila energii všem „a to především těm nejpotřebnějším“¹⁷³ za bezkonkurenční cenu.

¹⁷⁰ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, La situation énergétique de la France. K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/cgi-bin/industrie/frame23e.pl?bandeau=/energie/politiqu/be_polit.htm&gauche=/energie/politiqu/me_polit.htm&droite=/energie/politiqu/synthese-loi-13-7-05.htm Staženo: 15.4.2009

¹⁷¹ Tamtéž

¹⁷² Tamtéž

¹⁷³ Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement Durable, La situation énergétique de la France. K dispozici na: http://www.industrie.gouv.fr/cgi-bin/industrie/frame23e.pl?bandeau=/energie/politiqu/be_polit.htm&gauche=/energie/politiqu/me_polit.htm&droite=/energie/politiqu/synthese-loi-13-7-05.htm Staženo: 15.4.2009

Na základě těchto cílů byl stanoven i stejný počet strategií potřebných k jejich dosažení.

- Usměrnit poptávku po energii – na základě množství opatření, mobilizačních programů, úprav norem a iniciační daňové politiky.
- Diversifikovat zdroje energie – zvyšováním spotřeby energie z obnovitelných zdrojů a udržení úrovně nukleární energie.
- Rozvíjet výzkum a inovaci v energetickém sektoru – vyvíjením nových technologií v oblasti bio a solární energie, palivových článků, jadernou energií čtvrté generace, energeticky úsporných domů aj.
- Zajistit adekvátní prostředky přepravy a skladování – posílením rozvodných sítí a celkovým zlepšením bezpečnosti dodávek energie.

Tyto cíle a strategie doplňují konkrétní výzvy stanovené jak pro krátkodobý tak pro dlouhodobý horizont. Mezi těmito figuruje například „čtyřnásobné snížení emisí CO₂ do roku 2050, snížení energetické náročnosti o nejméně 2% do roku 2015 a o 2,5% mezi léty 2015-2030, výroba 10% spotřebované energie z obnovitelných zdrojů do roku 2010, či používání 7% bio paliv a ostatních paliv obnovitelného původu do roku 2010.“¹⁷⁴

4.2 Průběh rozhodování o předlohách k energetické politice EU uvnitř EP s ohledem na reprezentaci Francie

4.2.1 Zastoupení Francie ve třech největších politických stranách a mezi nezařazenými poslanci¹⁷⁵ - srovnání s Spojeným královstvím, Itálií a Německem

Než přistoupím ke konkrétní analýze jednotlivých legislativních norem, se zmíním o zastoupení Francie v nejsilnějších politických skupinách a v jejich čele, jež formuje spolu s Předsedou EP Konferenci předsedů. Důvodem je nejen určující role PS

¹⁷⁴ Tamtéž

¹⁷⁵ Nezařazené poslance zmiňuji proto, že jejich politická pozice je značně oslabena ve prospěch politických frakcí. Například jejich zástupce na Konferenci předsedů nedisponuje hlasovacím právem (čl.23 bod 2. Jednacího řádu)

při zřizování výborů, nominaci jejich členů a dále pak při přisuzování vedoucích míst ve výborech a funkcí zpravodajů, ale také jejich rozhodující role při hlasování v plénu.

Francie ve volebním období 2004 – 2009 disponuje z celkového počtu 785, 78 křesly v EP. Z tohoto počtu je 2,3% europoslanců členem EPP-ED, 4% členem PES, 1,3% Skupiny ALDE a 0,9% Nezařazených poslanců.

Abychom mohli posuzovat, zda má tato reprezentace určující váhu, je nutné provést srovnání se státy se stejným počtem europoslanců tj. se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (Spojené království) a Itálií, a dále pak se státem s odpovídající politickou vahou tj. Německem, jež je reprezentováno 99 europoslanci. Itálii zastupuje 3% europoslanců v EPP-ED, 2,2% v PES a 1,5% v ALDE, Italských nezařazených poslanců je pak méně než francouzských tj. 0,4%. Pokud hovoříme o Spojeném království můžeme konstatovat, že s 3,5% europoslanců ve skupině EPP-ED je jejich pozice v této skupině a mezi zmíněnými státy nejsilnější, ve skupině PES se s 2,4% nachází na úrovni Itálie a v ALDE těsně mezi oběma státy s 1,4% europoslanců. Nezařazených poslanců má pak Spojené království stejně jako Francie, tj. 0,9%. Německo zcela početně převažuje ve skupině EPP-ED, kde má více než 6,2%, naopak ve skupině PES má s 2,9% znatelně menší zastoupení než Francie, jen těsně však převažuje nad počtem italských a britských europoslanců. Skupina ALDE pak zahrnuje stejné množství německých a francouzských europoslanců, avšak znatelný rozdíl je u poslanců nezařazených, mezi kterými není žádný z Němců.¹⁷⁶

Dalším určujícím prvkem vlivu Francie v EP je její zastoupení na Konferenci předsedů, která, jak určuje článek 23 Jednacího řádu, se skládá z předsedy Parlamentu a předsedů parlamentních skupin. Konference předsedů je nejen „orgánem odpovědným za záležitosti týkající se složení a působnosti výborů“¹⁷⁷, ale zároveň i orgánem odpovídajícím za plánování legislativní činnosti či taktéž, jak již bylo zmíněno v části 2.1.2, jakousi platformou pro výměnu informací mezi jednotlivými politickými frakcemi.

¹⁷⁶ Evropský parlament, Poslanci podle členského státu a politické skupiny, 6. volební období. K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/members/expert/groupAndCountry.do?language=CS>
Staženo: 1.5.2009

¹⁷⁷ Jednací řád EP, 2009 – čl.24

Konference předsedů má v současné době 11 členů, z nichž dva jsou francouzští europoslanci – Joseph Daul, předseda EPP-ED a Francis Wurtz, předseda Skupiny Konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice. Pokud opět provedeme srovnání s Itálií, Spojeným královstvím a Německem, vidíme, že shodné početní zastoupení, přičemž Německo disponuje jedním hlasem navíc v podobě osoby předsedy Parlamentu.¹⁷⁸

Pokud zvážíme důležitost role Konference předsedů a interní rozložení sil v ní, je možné hodnotit vliv Francie jako pozitivní, jelikož pokud dle článku 23 Jednacího řádu není dosaženo shody v projednávaných věcech, hlasuje Konference předsedů tak, že váha hlasu závisí na počtu poslanců v každé politické skupině. Vzhledem k tomu, že francouzský europoslanec, J.Daul, je předsedou nejpočetnější¹⁷⁹ frakce Parlamentu, EPP-ED, a F.Wurtz Skupiny Konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice, jež je s 41 poslanci střední početnosti, je váha hlasu Francie nejsilnější po Německu¹⁸⁰. Pokud bychom však uvažovali o možnosti hlasování členů Konference předsedů v závislosti na jejich příslušnosti k frakcím, bude jednoznačně nejsilnějším hlasem disponovat EPP-ED s dvěma zástupci, mezi nimiž francouzský europoslanec, J.Daul¹⁸¹.

4.2.2 Aktivita francouzských europoslanců v pověřených výborech a na plenárních zasedáních ve srovnání se Spojeným královstvím, Itálií a Německem

Výbory a zpravodajové

Nejprve se budu zabývat Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/92/ES ze dne 22. října 2008 o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen

¹⁷⁸ Italské národnosti jsou předsedkyně Unie pro Evropu národů (44 poslanců) a předsedkyně Skupiny Zelených/Evropské svobodné aliance(43 posl.), Spojené království zastupuje předseda Skupiny liberálů a demokratů pro Evropu (99 posl.) a předseda Skupiny Nezávislost/Demokracie(22posl.), Němečtí europoslanci jsou zde zastoupeni taktéž v počtu dvou tj. spolupředseda Skupiny Zelených/Evropské svobodné aliance(43posl.) a předseda PES (216 posl.), třetím zástupcem Německa je předseda EP, H.-G.Pöttering ze Skupiny EPP-ED(288 posl.)

¹⁷⁹ EPP-ED má v současnosti 288 poslanců

¹⁸⁰ viz německé zastoupení v odkazu 177

¹⁸¹ Druhým zástupcem je pak německý předseda Parlamentu, H.-G. Pöttering

plynu a elektřiny účtovaných konečným průmyslovým velkoodběratelům.¹⁸² Tato směrnice byla postavena na právním základu článku 251 Smlouvy o ES, jež implikuje proceduru kodecize. Dále pak na článku 285 o opatřeních k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činností Společenství. Vzhledem k faktu, že účel této směrnice přímo koresponduje s jedním z prioritních cílů francouzské energetické politiky tj. zajištěním bezkonkurenční ceny energie, lze proto předpokládat zvýšenou aktivitu francouzských poslanců v pověřeném výboru a následně i na plénu. Naopak limitujícím faktorem této jejich aktivity může být charakter právního základu, jež je pouhým přepracování stávající směrnice.

Jako právní zakotvení v Jednacím řádu Parlamentu byl určen článek 80a a 51.¹⁸³ Na základě článku 80a o přepracování právních předpisů Společenství byl pověřen Výbor pro právní záležitosti (JURI), jehož zpravodajem se stal maďarský poslanec, Josef Szájer, ze skupiny EPP-ED. Výbor JURI jednomyslně odhlasoval zprávu poradní skupiny právních služeb, která potvrdila právní základ této směrnice tj. čl.80a, „že návrh neobsahuje žádné věcné změny kromě těch, které byly jako takové označeny v návrhu nebo v tomto stanovisku.“¹⁸⁴

Další výbor požádaný o stanovisko k této směrnici, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, ve kterém je členem více než 10% francouzských europoslanců,¹⁸⁵ se však nevyjádřil. K této směrnici tak nebyly poddány žádné pozměňovací návrhy, i přestože v příslušném výboru byly přijatelné pozměňovací návrhy týkající se částí návrhu obsahujících změny.¹⁸⁶

Při hlasování ve výboru pro právní záležitosti nebyl přítomen ani jeden ze sedmi francouzských europoslanců. Pokud vypočítáme účast britských, italských a

¹⁸² COD/2007/0253

¹⁸³ Parlament posuzuje legislativní návrh na základě zprávy vypracované příslušným výborem. Parlament pak nejdříve hlasuje o pozměňovacích návrzích k legislativnímu návrhu, dále pak o samotném návrhu, pak o pozměňovacích návrzích k návrhu legislativního usnesení, pak o návrhu legislativního usnesení jako celku, který obsahuje pouze prohlášení, zda Parlament návrh Komise schvaluje, zamítá nebo k němu podává pozměňovací návrhy, a veškeré procesní požadavky

¹⁸⁴ Stanovisko ve formě dopisu poradní skupiny složené ze zástupců právních služeb, Brusel, 24. ledna 2008. K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0217+0+DOC+XML+V0//CS#title4> Staženo: 5.5.2009

¹⁸⁵ Evropský parlament, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, členové, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/membersCom.do?language=CS&body=ITRE>

Staženo: 13.5.2009

¹⁸⁶ Jednací řád EP, 2009 – čl.80 odst.3

německých europoslanců v tomto hlasování, dojdeme k závěru, že jejich účast dosáhla 25% u německých poslanců, 33% u italských a 40% u britských.

Z daného zkoumání lze tedy vyvodit závěr, že i přestože tato směrnice má přímý vliv na francouzskou národní strategii energetické politiky, francouzští europoslanci vyvinuli nulovou aktivitu v obou výborech. Tento výsledek zkoumání tak do jisté míry podporuje spíše druhou část hypotézy, která říká, že pouhé přepracování stávajícího znění směrnice není pro Francii příliš zajímavé.

Další analyzovanou normou byla Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/89/ES ze dne 18. ledna 2006 o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury¹⁸⁷ založená na proceduře kodecize a článku 95 Smlouvy o ES o daňových ustanoveních.

Stejně tak jako u předchozí směrnice je i v tomto případě možné vyslovit hypotézu, že se Francie pokusí danou směrnicí ovlivnit vzhledem k jejímu účelu, jež přímo koreluje s jedním ze čtyř základních cílů francouzské energetické politiky tj. garantovat bezpečnost dodávek do infrastruktury. Zároveň se jedná o tvorbu a nikoli pouze kodifikaci stávajícího znění, proto lze předpokládat, že tato směrnice bude centrem zájmu Francie.

Za právní základ průběhu směrnice v EP byl určen již zmiňovaný článek 51 Jednacího řádu Parlamentu o závěru z prvního čtení. Výborem pověřeným vypracováním zprávy byl Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku a zpravodajem pro tuto směrnicí byl nominován britský poslanec Gilles Chichester opět ze skupiny EPP-ED. Během projednávání v příslušném výboru bylo podáno celkem 90 pozměňovacím návrhů z pera 12 europoslanců.¹⁸⁸ Mezi nimi se objevila pouze jedna francouzská europoslankyně, jež však vypracovala 10% těchto návrhů. Při srovnání s Brity, Italy a Němci byli neaktivnějšími tři italští europoslanci s 22%-ty pozměňovacích návrhů a dva němečtí europoslanci s 16% návrhů, Britové se v tomto případě neangažovali.

¹⁸⁷ COD/2003/0301

¹⁸⁸ Evropský parlament, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, Pozměňovací návrhy 34 – 124, 18.2.2005, PE 353.667v01-00 K dispozici na:

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/555/555889/555889cs.pdf

Staženo: 3.5.2009

Hlasování v tomto výboru se naopak zúčastnili neaktivněji britští europoslanci (100%), dále pak francouzští (85%), němečtí (81%) a s nejmenším, přesto však významným zastoupením italští europoslanci (60%).

Dalším pověřeným výborem byl Hospodářský a měnový výbor, kde byl k vypracování zprávy určen portugalský europoslanec ze skupiny PES. V tomto výboru bylo předloženo pouze 5 pozměňovacích návrhů¹⁸⁹, jejichž autorkami byly europoslankyně Litvy a Nizozemí. Účast při hlasování v tomto výboru měli opět nejvyšší Němci (62,5%), dále Francouzi (60%), Britové (50%), a nakonec Italové (25%).

V neposlední řadě byl projednáním směrnice pověřen Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), jehož zpravodajem byl nominován německý europoslanec, N.Glante, ze skupiny PES. Na jednání výboru bylo předloženo 14 pozměňovacích návrhů.¹⁹⁰ 64,5% těchto návrhů předložil německý europoslanec ze skupiny EPP-ED a 35,5% pak italští europoslanci. Tato aktivita německých europoslanců se odrazila i při závěrečném hlasování, kterého se zúčastnilo 60%. Jejich účast však překonali Britové s 83%, nejmenší účast pak měli shodně Francouzi a Italové (33%). Ve všech výborech byly pozměňovací návrhy většinou přijaty.¹⁹¹

Na základě této analýzy a jejího srovnání s výzkumem předešlé směrnice lze sledovat značný pokrok v aktivitě francouzských europoslanců v příslušných výborech nejen při předkládání pozměňovacích návrhů, ale zejména také při hlasování, kdy kromě hlasování ve Výboru ENVI, byla jejich účast více než nadprůměrná. Ve srovnání s ostatními skupinami europoslanců, lze hodnotit množství předložených návrhů spíše podprůměrně v poměru k množství návrhů německých a italských poslanců. Celkově je

¹⁸⁹ Evropský parlament, Hospodářský a měnový výbor, Pozměňovací návrhy 11-15, 16.2.2005, PE 355.340v01-00 K dispozici na:

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/556/556599/556599cs.pdf

Staženo: 7.5.2009

¹⁹⁰ Evropský parlament, Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Pozměňovací návrhy 11 – 24, 26.1.2005, PE 353.512v01-00 K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/554/554100/554100cs.pdf Staženo: 7.5.2009

¹⁹¹ Evropský parlament, Zpráva o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních k zajištění bezpečné dodávky elektrické energie a investic do infrastruktury (KOM(2003)0740 – C5-0643/2003 – 2003/0301(COD)), Konečné znění, A6-0099/2005, 22.4.2005, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2005-0099+0+NOT+XML+V0//CS> Staženo: 7.5.2009

však možné potvrdit obě vyslovené hypotézy, že vytváření nové směrnice s cíli shodnými s francouzskou národní strategií, dává Francii značný impulz ke zvýšení aktivity ve strukturách EP ve snaze ovlivnit konečné znění daného legislativního aktu skrze struktury Parlamentu.

Dalším legislativním aktem je Směrnice Rady 2006/67/ES ze dne 24. července 2006, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů, jež byla přijata na základě procedury konzultace. Článek 100 Smlouvy o ES uvádí, že Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijímá směrnice o sbližování právních a správních předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování společného trhu.

Stejně jako předešlé směrnice koresponduje i tato přímo s cíli energetické politiky Francie v dlouhodobém horizontu. Francouzská strategie si bere za cíl, zajištění existence dostatečných kapacit za účelem čelit rizikům spojeným s nedostatkem v zásobování, jak v oblasti elektřiny, tak v oblasti ropy. Vzhledem k těmto důvodům, je možné i tentokrát vyslovit hypotézu, jež se projevila už v předchozím případě tj. hypotézu existence přímé závislosti mezi legislativním aktem zasahujícím národní zájmy Francie a zvýšená činnost francouzských europoslanců ve výborech a při hlasováních.

Podobně však jako v prvním případě může být i zde limitujícím faktorem právní základ dané směrnice, kterým je v tomto případě procedura konzultace. V této je Evropský parlament požádán o vypracování stanoviska, Rada však není povinna tento postoj akceptovat a jakkoli zohlednit v konečném znění textu.

Právním základem pro činnost EP v této oblasti vymežil článek 51, 80 a 43. odst. 1¹⁹² Jednacího řádu, jež umožňuje zjednodušený postup. Projednáním byl pověřen Výbor pro právní záležitosti a vypracováním zprávy italský europoslanec, G.Gargani, ze skupiny EPP-ED. O stanovisko byl taktéž požádán Výbor pro průmysl, výzkum a

¹⁹² Tento článek uvádí, že po prvním projednání legislativního návrhu může předseda navrhnout jeho schválení bez pozměňovacích návrhů. Pokud alespoň jedna desetina členů výboru nemá námitek, předseda přednese Parlamentu zprávu o schválení návrhu. Použije se čl. 131 odst. 1 druhý pododstavec, odst. 2 a 4.

energetiku, který se však nevyjádřil. Závěrečného hlasování v tomto výboru se zúčastnilo nejvíce německých europoslanců (66%), dále pak britských (50%) a italských (16%). Jediný francouzský europoslanec v tomto výboru se hlasování nezúčastnil¹⁹³. Vzhledem k tomu, že stanovisko výboru bylo přijato bez pozměňovacích návrhů absolutní většinou přítomných poslanců byla splněna podmínka zjednodušeného postupu pro schválení návrhu bez pozměňovacích návrhů.

Z uvedeného zkoumání je možné konstatovat, že v tomto případě pravděpodobně sehrál rozhodující roli charakter postupu projednávání, tedy procedura konzultace, jež neposkytuje Parlamentu přímý vliv na projednáváný akt a ani možnost blokace v případě nesouhlasu. A zároveň také právní základ pro činnost EP, článek 43 odst.1 Jednacího řádu Parlamentu, jež vyžaduje námitek alespoň jedné desetiny členů výborů, aby nebyl návrh schválen bez pozměňovacích návrhů. Vzhledem k tomu, že v příslušném výboru byl členem pouze jediný francouzský europoslanec, nebylo možné vytvořit potřebnou blokační skupinu francouzských poslanců a tím tak případně zvrátit zmíněný postup.

Rozpravy a hlasování na plénu

V předchozí části jsem analyzovala příslušné výbory, nominované zpravodaje a hlasování ve výborech za procentuální účasti francouzských europoslanců v tomto procesu. Zároveň jsem tuto jejich aktivitu srovnávala s britskými, italskými a německými europoslanci. Nyní se zaměřím na rozpravy, jež byly vedeny k těmto směrniciím a následně na hlasování v plénu.

Jediná směrnice ze tří zmíněných, jež zaznamenala rozpravy v plénu na dané téma je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/89/ES ze dne 18. ledna 2006 o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury, na této je ale možné konstatovat, že z vystoupivších deseti europoslanců se debaty nezúčastnil ani

¹⁹³ Výpočet byl proveden na základě srovnání počtu členů jednotlivých skupin europoslanců v příslušném výboru ve funkčním období 2004 – 2007 a jejich účasti na finálním hlasování. Zdroj: Evropský parlament, Zápis, bod.9 - Složení výborů, Příloha 2, 22.7.2004 K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PV+20040722+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS> Staženo: 7.5.2009 a Evropský parlament, Zpráva, Postup, 29.11.2004, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2004-0047+0+DOC+XML+V0//CS> Staženo: 7.5.2009

jeden francouzský zástupce, naproti tomu však vystoupil německý europoslanec za skupinu ALDE.¹⁹⁴ Tímto se částečně popírá hypotéza o souvztažnosti francouzského zájmu na projednávané normě a aktivitou francouzských europoslanců, jež byla potvrzena na základě jejich aktivity ve výborech a při hlasování.

Pokud se budeme zabývat hlasováním v plénu, lze konstatovat, že všechny akty byly přijaty v prvním čtení. V případě postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny a Směrnice Rady, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů proběhlo hlasování v plénu podle článku 131 Jednacího řádu. Tento článek umožňuje zařadit hlasování na jednání bez pozměňovacích návrhů, pokud byl legislativní návrh přijat ve výboru tak, že proti němu nehlasovala ani desetina poslanců výboru. Tento bod pořadu jednání je pak předmětem jediného hlasování.¹⁹⁵ Článek 131 odst.2 taktéž stanovuje, že o bodech zařazených v konečném návrhu pořadu jednání pro hlasování bez pozměňovacích návrhů se rovněž nevede rozprava, což vysvětluje předchozí konstatování, že ze zmíněných tří směrnic pouze jediná zaznamenala rozpravy na plénu.

Při zkoumání jednotlivých hlasování je možno konstatovat, že Směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny byla přijata dle jmenovitého hlasování,¹⁹⁶ na základě kterého lze zcela přesně určit počet přítomných europoslanců z jednotlivých zemí. Nejmenší absenci měli britští europoslanci (11,5%), dále pak francouzští (16,5%) a němečtí (22%). Naopak největší počet chybějících poslanců byl mezi italskými zástupci (45%).¹⁹⁷

¹⁹⁴ Bezpečnost dodávek elektrické energie a investice do infrastruktury ***I (rozprava), Štrasburk, 4.6.2005 K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=PV&reference=20050704&secondRef=ITEM-021&language=CS&ring=A6-2005-0099> Staženo: 3.3.2009

¹⁹⁵ Pokud před sestavením konečného návrhu pořadu jednání politické skupiny nebo jednotliví poslanci, kteří tvoří dohromady jednu desetinu poslanců Parlamentu, nepožádají písemně, aby bylo k tomuto bodu možno předkládat pozměňovací návrhy. V takovém případě stanoví předseda lhůtu pro předložení pozměňovacích návrhů.

¹⁹⁶ Jednací řád EP, 2009 – čl.160

¹⁹⁷ Evropský parlament, Zápis, Jmenovité hlasování, bod 11, 17.6.2008 K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PV+20080617+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS> Staženo: 8.5.2009

Přestože hlasování o zbývajících dvou směrnících neproběhlo dle jmenovitého hlasování, lze z listu přítomných poslanců na plenární schůzi zjistit, zda se daného hlasování zúčastnili. Hlasování o Směrnici Rady, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů proběhlo za neúčasti 13% německých, 11,5% italských a 9% britských, největší procento absencí však měli francouzští europoslanci tj. 24%.¹⁹⁸ Na plenární zasedání, kde proběhlo hlasování o Směrnici Evropského parlamentu a Rady o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury se nedostavilo 8% britských, dále 14% německých a stejné množství italských europoslanců a opět největší množství francouzských reprezentantů, jež dosáhla téměř 20%.¹⁹⁹

Na základě výpočtu účasti jednotlivých skupin europoslanců na plenárních schůzích, na kterých proběhlo hlasování o vybraných legislativních aktech, je možné vyvodit závěr, že mezi projednáváním Směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny a následným hlasováním na plénu existuje spíše nepřímá úměrnost, jelikož jak, jsem již zmínila, při projednávání ve výborech nevyvinuli francouzští europoslanci žádnou aktivitu, ale naopak jejich absence při hlasování na plenární schůzi byla v poměru k ostatním hlasováním poměrně nízká.

Stejně tak se potvrdila i opačná proporcionalita mezi průběhem Směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury ve výborech a na plénu. Jak již bylo řečeno zaznamenala tato směrnice zvýšenou aktivitu francouzských poslanců ve výborech ve snaze ovlivnit legislativní usnesení Parlamentu a následně i konečného znění legislativního aktu. Naproti tomu se absence francouzských europoslanců ve srovnání s hlasováním o předešlé směrnici zvýšila.

Nejvyšší absence francouzských poslanců, při hlasování o Směrnici Rady, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných

¹⁹⁸ Evropský parlament, Zápis, Výsledky hlasování, bod 7.15., 14.12.2004. K dispozici na:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PV+20041214+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS> Staženo: 8.5.2009

¹⁹⁹ Evropský parlament, Zápis, Výsledky hlasování, bod 7.7., 5.7.2005 k dispozici na:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PV+20050705+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS> Staženo: 8.5.2009

produktů byla jen logickým vyústěním přístupu k této směrnici, jež byla přijata na základě procedury konzultace.

Přijetí konečného znění - Rada EU

Jestliže se zaměříme na dalších průběh studovaných norem je možné konstatovat, že všechny zmíněné byly schváleny Radou ve znění legislativního usnesení Parlamentu. Pokud srovnáme jedinou směrnici (o opatřeních k zajištění bezpečné dodávky elektrické energie a investic do infrastruktury), ke které byly ve výboru vydány pozměňovací návrhy, s legislativním usnesením Parlamentu a konečným zněním aktu přijatým Radou,²⁰⁰ lze pozorovat, že pozměňovací návrhy vypracované a předložené francouzskou poslankyní ve výboru ITRE byly ze 2/3 přijaty a zahrnuty, jak v postoji Parlamentu, tak v konečném znění přijatým a vyhlášeným EP a Radou.

4.2.3 Analýza Nařízení pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti²⁰¹ v kontextu aktivity francouzských europoslanců

Doposud jsem analyzovala tři vybrané směrnice, jež ukázaly přímou souvztažnost mezi účelem projednávané směrnice, jejím právním základem, čili mírou zapojení Parlamentu i výborů, a aktivitou francouzských europoslanců.

V této části se zaměřím na rozbor Nařízení Rady (Euratom) č. 300/2007 ze dne 19. února 2007, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti, jež byla přijata v rámci Nástroje stability. Jelikož toto nařízení má za cíl, jak již bylo řečeno, uplatňování účinného dozoru nad jadernými materiály ve třetích zemích, v oblasti civilní jaderné odpovědnosti, financování doprovodných opatření na podporu

²⁰⁰ Zdroje srovnávaných dokumentů: Evropský parlament, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, Pn.34-124, 18.2.2005, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/555/555889/555889cs.pdf a Evropský parlament, Přijaté texty, Úplné znění, 5.7.2005, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2005-0267+0+DOC+XML+V0//CS#BKMD-9> a EUR-Lex směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních k zajištění bezpečné dodávky elektrické energie a investic do infrastruktury

²⁰¹ Nařízení Rady (Euratom) č. 300/2007 ze dne 19. února 2007, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti, CNS/2006/0802, K dispozici na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007R0300:CS:HTML> Staženo: 28.2.2009

cílů tohoto nařízení, včetně odborné přípravy, výzkumu, je zřejmé, že se jedná o zcela zásadní oblast zájmu Francie.

Hned zpočátku je proto možné vyslovit hypotézu, že se Francie pokusí ovlivnit konečnou podobu tohoto nařízení skrze Evropský parlament, který je, jak již bylo řečeno v části zabývající se lobby,²⁰² nejvhodnější pro artikulaci zájmů. Daná hypotéza by se měla projevit zvýšenou aktivitou francouzských europoslanců jak ve výborech, tak i na plénu a konečně i jejich účastí při hlasování.

Toto nařízení bylo přijato Radou na základě článku 203 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM), jež přisuzuje Radě dodatečné pravomoci v oblasti plnění cílů společného trhu, která není dostatečně smluvně ošetřena. Tento článek zároveň ukládá Radě povinnost pouze konzultovat Evropský parlament, čímž se Parlament ocitá mimo oblast spolurozhodování. Přestože tedy Rada není povinna akceptovat stanovisko EP, je možné vyslovit další hypotézu, že pokud je stanovisko Parlamentu z význačné části utvářeno a dále podporováno jednou z největších a nejvýznamnějších zemí Unie, Francií, bude tento postoj EP brán v potaz.²⁰³

Výbory a zpravodajové

Proto abych se mohla zabývat první hypotézou, je nejprve nezbytné určit pověřené výbory a jmenované zpravodaje. Příslušným výborem byl Výbor pro průmysl výzkum a energetiku (ITRE), zpravodajem byl jmenován finský europoslanec, E.Seppänen. V tomto výboru bylo předloženo 40 pozměňovacích návrhů, z nichž více než polovinu²⁰⁴ předložila německá europoslankyně, R.Harms. Mezi osmi navrhovateli se však objevili i dva francouzští europoslanci²⁰⁵, což lze v porovnání s již analyzovanými směrnici hodnotit jako ukazatel zvýšené aktivity francouzských europoslanců. Dalšími výbory požádanými o stanovisko byly Výbor pro zahraniční věci

²⁰² Kapitola 2.3.1

²⁰³ Francie má spolu s Itálií, Německem a Velkou Británií největší počet hlasů (29) v Radě EU

²⁰⁴ Celkem 26 pozměňovacích návrhů z celkového počtu 50

²⁰⁵ Evropský parlament, Výbor pro průmysl výzkum a energetiku, Pozměňovací návrhy 8-47, PE 378.670v01-00, 19.9.2006, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/630/630786/630786cs.pdf Staženo: 10.5.2009

(AFET), Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) a Rozpočtový výbor (BUDG). V žádném z nich však nebyl jmenovaným zpravodajem Francouz.

Pozměňovací návrhy jednotlivých výborů tak jak byly zaznamenány obsahují více než 80% společných návrhů německé a francouzské poslankyně ve Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin.²⁰⁶ Ve Výboru pro zahraniční věci však byly předloženy návrhy pouze z rukou další německé europoslankyně.²⁰⁷ V Rozpočtovém výboru byl poddán pouze jediný pozměňovací návrh.²⁰⁸

Přejdeme-li k hlasování v jednotlivých výborech je možné konstatovat, že účast francouzských europoslanců při hlasování ve výborech zůstala až na výjimku z Rozpočtového výboru zcela průměrná až podprůměrná (28% v ITRE, 43% v AFET, 33% v ENVI a 83% v BUDG). Naproti tomu například účast německých poslanců při těchto hlasováních dosáhla již tradičně průměrných či lehce nadprůměrných výsledků tj. 35% v ITRE, 45% v AFET, 60% v ENVI a 50% v BUDG. Jako nadprůměrná se dá hodnotit účast britských europoslanců, kteří i přes nečinnost při předkládání pozměňovacích návrhů, dosáhli 48,5% celkové účasti (oproti celkové německé 47,5% a francouzské 46,7% účasti).²⁰⁹

Rozpravy a hlasování na plénu

Dalším ukazatelem aktivity poslanců obecně jsou rozpravy na plénu. Na těch, jež se konaly na téma spolupráce v oblasti jaderné bezpečnosti vystoupilo celkem 21 europoslanců, z nichž 3 francouzští, 4 němečtí a 2 italští a jeden britský

²⁰⁶ Evropský parlament, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Pozměňovací návrhy 8-38, PE 378.685v01-00, 21.9.2006, K dispozici na http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/630/630987/630987cs.pdf Staženo: 10.5.2009

²⁰⁷ Evropský parlament, Výboru pro zahraniční věci, Pozměňovací návrhy 12-21, PE 378.693v01-00, 21.9.2006, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/631/631023/631023cs.pdf Staženo: 10.5.2009

²⁰⁸ Evropský parlament, Rozpočtový výbor, Návrh stanoviska, Pozměňovací návrhy 1, 20.9.2006, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/pa/629/629425/629425cs.pdf Staženo: 10.5.2009

²⁰⁹ Výpočet proveden na základě zastoupení francouzských europoslanců ve výborech a jejich přítomností při konečném hlasování

europoslanec.²¹⁰ I v tomto případě je možné vyhodnotit aktivitu francouzských poslanců jako pozitivní ve srovnání s předešlými směrnicemi.

Hlasování na plénu proběhlo na základě, již popisovaného, článku 51 Jednacího řádu. Zároveň však byly aplikovány ještě další pravidla Jednacího řádu, která umožňují oddělené hlasování²¹¹ o některých z pozměňovacích návrhů, jmenovité hlasování,²¹² či dílčí hlasování.²¹³ O oddělené hlasování požádala ve dvou případech Skupina EPP-ED, v níž má Francie významné zastoupení. Oba návrhy,²¹⁴ na jejichž tvorbě se podílely dvě francouzské europoslankyně, však byly zamítnuty. Oddělené a dílčí hlasování na žádost Skupiny Verts/ALE skončilo naopak přijetím návrhů. Ve jmenovitém hlasování použitém pro jediný návrh byl postoj většiny²¹⁵ europoslanců negativní. Celkově bylo legislativní usnesení přijato.

Po vyhodnocení účasti europoslanců na tomto plenárním zasedání a jeho srovnání s ostatními hlasováními o daných směrnících, je možné konstatovat, že francouzští europoslanci snížili svou absenci o jeden procentní bod vůči průměru (20%) ze všech 3 hlasování na plénu. Absence německých poslanců dosáhla 17%, což je pouze těsně nad jejich průměrem (16%). Britští a italští poslanci svou neúčast naopak téměř zdvojnásobili (Britové - 18% oproti průměru 9,5%, Italové – 41% oproti průměru 23,5%).²¹⁶

²¹⁰ Evropský parlament, Zpráva o návrhu nařízení Rady o zřízení nástroje pro pomoc v oblasti jaderné bezpečnosti a jaderného zabezpečení(9037/2006 – C6-0153/2006 – 2006/0802(CNS)), Rozpravy, PV 14/12/2006 – 3, 14.12.2006, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=PV&reference=20061214&secondRef=ITEM-003&language=CS&ring=A6-2006-0397> Staženo: 6.5.2009

²¹¹ Jednací řád EP, 2009 - čl. 155 bod 5.

²¹² Jednací řád EP, 2009 – čl. 160

²¹³ Jednací řád EP, 2009 – čl.157

²¹⁴ Evropský parlament, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin, Pozměňovací návrhy 8-38, pn.10, PE 378.685v01-00, 21.9.2006, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/630/630987/630987cs.pdf a Výbor pro průmysl výzkum a energetiku, Pozměňovací návrhy 8-47, pn.27, PE 378.670v01-00, 19.9.2006, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/630/630786/630786cs.pdf Staženo: 11.5.2009

²¹⁵ Z celkového počtu hlasujících tj. 530 poslanců hlasovalo 250 pro, 271 proti a 9 se zdrželo. Zdroj: Evropský parlament, Zápis, Jmenovitá hlasování - bod 31, 14.12.2006, A6-00397/2006 – pn. 27, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PV+20061214+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS> Staženo: 11.5.2009

²¹⁶ Výpočet na základě Prezenční listiny zasedání ze dne 14.12.2006. Zdroj: Evropský parlament, Zápis, Prezenční listina, 14.12.2006, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+PV+20061214+TOC+DOC+XML+V0//CS&language=CS> Staženo: 10.5.2009

Na základě vyhodnocení údajů z výborů a plenárních zasedání, lze konstatovat, že daná analýza potvrzuje hypotézu založenou na přímé úměře mezi důležitostí projednávaného nařízení, artikulovanými zájmy a aktivitou francouzských poslanců.

Přijetí konečného znění - Rada EU

Dále se zaměřím na druhou formulovanou hypotézu, zda je, i přes proceduru konzultace, stanovisko EP akceptováno a začleněno do konečného znění textu, pokud ho podporuje jeden z „motorů“ Unie, Francie.

S ohledem na komparaci předloženého textu, pozměňovacích návrhů jednotlivých výborů, stanoviska EP a konečného znění nařízení, je možné pozorovat, že i přestože Rada nebyla povinna brát stanovisko Parlamentu v potaz, akceptovala téměř 30% pozměňovacích návrhů Parlamentu²¹⁷. Mezi těmito se objevil například návrh z pera německé a francouzské europoslankyně na změnu názvu daného nařízení „o zřízení nástroje pro pomoc v oblasti jaderné bezpečnosti a jaderného zabezpečení“ na nařízení „o zřízení nástroje pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti.“²¹⁸ Dalšími přijatými návrhy byly zejména návrhy Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku, mezi nimiž i návrh francouzského poslance, D.Vlasta,²¹⁹ ale také jediný návrh rozpočtového výboru o zařazení referenční částky do konečného znění. V tomto výboru Francie obsadila téměř pětinu křesel,²²⁰ proto lze soudit, že vliv na interní rozhodování je poměrně značný.

²¹⁷ Určeno na základě komparace Přijátého textu EP a konečného znění Nařízení Rady. Zdroj: Evropský parlament, Přijaté texty, P6_TA(2006)0599, 14.12.2006, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-20060599&language=CS&ring=A6-2006-0397> a Nařízení Rady (Euratom) č. 300/2007 ze dne 19. února 2007, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti, 3200R70300, K dispozici na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007R0300:CS:HTML> Staženo: 10.5.2009

²¹⁸ Evropský parlament, Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, Pozměňovací návrhy 8-47, pn.8, PE 378.670v01-00, 19.9.2006, K dispozici na: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/am/630/630786/630786cs.pdf Staženo: 10.5.2009

²¹⁹ Evropský parlament, Přijaté texty, pn.14, P6_TA(2006)0599, 14.12.2006, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2006-0599&language=CS&ring=A6-2006-0397> Staženo: 10.5.2009

²²⁰ Francie má v Rozpočtovém výboru 9 členů z celkového počtu 49. Zdroj: Evropský parlament, Výbory, Rozpočtový výbor – členové, K dispozici na: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/membersCom.do?language=CS&body=BUDG> Staženo: 2.5.2009

Na základě těchto zjištění je možné tvrdit, že i druhá hypotéza byla potvrzena, jelikož Rada, aniž by byla právně povinována, přijala významnou část pozměňovacích návrhů Parlamentu, z nichž francouzské.

Závěr

V úvodu jsem si položila několik otázek, na které jsem se v průběhu této práce snažila nalézt odpovědi. První z nich byla otázka přímé souvztažnosti francouzských národních zájmů v energetické politice se snahou Francie prosadit vlastní koncepci do energetické politiky Unie skrze struktury Evropského parlamentu. Již v první, obecné části mé práce popisující legislativní funkce a struktury Parlamentu podpořila správnost této otázky teze Neilla Nugenta, která říká, že faktorem určujícím pro aktivitu výborů a sílu jejich vlivu je nejen důležitost oblasti dané politiky, ale i potenciální vliv EP danou oblast ovlivnit. V kapitole zabývající se energetickou politikou EU jsem demonstrovala prozatím nejasně vymezenou koncepci této oblasti, což v závislosti na této tezi, dává Evropskému parlamentu a hlavně organizovaným zájmům prostor k prosazení svých stanovisek. Dalším faktorem umožňujícím prosazování partikulárních zájmů skrze struktury Parlamentu je procedura kodecize, jež staví Parlament na roveň Rady v legislativním procesu.

Zaměřila jsem se proto nejen jednotlivé aktéry legislativního procesu, tedy na francouzské europoslance a jejich aktivitu v parlamentních výborech a na plénu, ale také na samotný legislativní postup a právní základ jednotlivých aktů, jež se v několika případech ukázal jako limitující faktor.

Ze čtyř vybraných směrnic byly dvě přijímány na základě kodecize a dvě na základě procedury konzultace. Procedura kodecize, tak jak je zakotvena ve primárním právu Unie, dává Parlamentu široké pravomoci k modifikaci konečného znění legislativního aktu, včetně jeho blokace. Vzhledem k charakteru procedury a účelům daných dvou směrnic, jež přímo korespondovali s národní strategií Francie, bylo možné předpokládat zvýšenou snahu francouzských europoslanců tyto směrnice ovlivnit. Jak bylo uvedeno, faktory, které nejčastěji profilují stanoviska jednotlivých členů výborů a europoslanců obecně jsou národní a ideologické perspektivy a lobbying vnějších

zájmových skupin, což podporuje tuto domněnku. Pokud však zhodnotíme konkrétní výsledky analýzy popsané v poslední kapitole, dojdeme k závěru, že ve vybraných legislativních normách, se i přes všechny předpoklady neobjevila výrazná snaha dané směrnice ovlivnit. V případě směrnice Evropského parlamentu a Rady o postupu v rámci Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny lze zřejmě částečně objasnit neaktivitu francouzských europoslanců ve výborech faktem, že se jednalo pouze o kodifikaci stávajícího znění. Naproti tomu při hlasování na plénu měli velmi nízkou absenci. Tuto skutečnost však není možné vysvětlit například jiným, v týž den projednávaným aktem s vysokou důležitostí, neboť v tomto případě proběhlo jmenovité hlasování, jehož výsledky byly zaznamenány v konkrétním zápisu. V případě Směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury byly ve výboru ITRE podány pozměňovací návrhy z pera francouzské europoslankyně, jež z 2/3 prošly výborem, přes plenární hlasování až do konečného znění aktu přijatého EP a Radou.

Pokud jsem zmínila, že právní základ vybraných norem se stal mnohdy určujícím, mínila jsem tím v zásadě fakt, že vzhledem k tomu, že byla Směrnice Rady, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů přijímána procedurou konzultace, nedošlo v příslušných výborech ani na plenárním zasedání ke snaze prosadit francouzská stanoviska, i přesto, že byl její účel v přímém zájmu francouzské energetické strategie.

Naproti tomu v dalším studovaném případě, ve kterém bylo nařízení Rady, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti, přijímáno opět na základě konzultace Evropského parlamentu, daná analýza ukázala vysokou aktivitu nejen francouzských, ale i všech srovnávaných skupin europoslanců jak ve výborech, tak následně při rozpravách na plénu a hlasování. Dané stanovisko Parlamentu s mnohými pozměňovacími návrhy francouzských europoslanců pak bylo z velké části akceptováno Radou.

Na základě provedených analýz je tedy možné podpořit hypotézy vyslovené v úvodu, že existuje přímá úměrnost mezi francouzskými národními zájmy, projednávanými legislativními akty a aktivitou francouzských europoslanců, která stoupá v závislosti na národní politické a ekonomické strategii. Zároveň je ale možné

řící, že se dané zájmy artikulují významnějším způsobem buď v případě, kdy existuje skutečná, právně zakotvená, možnost návrhy prosadit, či v případě vrcholného zájmu na projednávaném tématu. Na základě sledování průběhu pozměňovacích návrhů poddaných francouzskými europoslanci a je možno v zásadě konstatovat, že pokud pozměňovací návrhy přichází ze strany Francie jsou z velké části akceptovány a prosazeny až do konečného znění aktu. Dále pak souvislosti s analýzou dvou zmíněných norem přijímaných na základě konzultace lze shrnout, že podporuje-li Francie, jeden z nevlivnějších států Unie, legislativní usnesení Parlamentu, je možné prosadit postoj Parlamentu i přes omezení, které mu dává procedura konzultace.

Z tohoto zkoumání lze tedy vyvodit závěr, že Francie je opravdu schopná proměnit svou snahu o prosazení svých stanovisek ve skutečnost skrze strukturu Parlamentu, a tím tak i zvýšit svůj vliv nejen v EP, ale v Unii obecně.

Závěrem je přesto nezbytné relativizovat výsledky analýzy, jelikož dané zkoumání bylo založeno na velmi malém vzorku legislativních aktů. Navzdory jejich malému počtu však byly vybrány normy, které ať už z hlediska legislativní procedury, úprav či účelu, poskytly rozmanitý vzorek zkoumání. Zároveň bylo zahrnuto i srovnání europoslanci Spojeného království, Německa a Itálie, kteří jsou na základě svých geopolitických podmínek²²¹ stejně tak zainteresovaní v energetické politice EU jako Francie. Pokud tedy ještě jednou zhodnotíme aktivitu vybraných skupin europoslanců dojdeme k závěru, že průměrná aktivita francouzských poslanců při hlasování ve

²²¹ V současné době Itálie v rámci zemí EU představuje v této oblasti jednoho z nejvýznamnějších importérů. Kromě skutečnosti, že na italském území se nachází jen malé zásoby ropy a zemního plynu, přispívá k vysokým italským dovozům těchto surovin i jejich mimořádně velké využívání pro výrobu elektrické energie v tepelných elektrárnách, související s italským rozhodnutím z roku 1987 zastavit v zemi provoz jaderných elektráren. Zdroj: Velvyslanectví ČR v Římě, *Itálie – analýza produkce zemního plynu a ropy a energetická bezpečnost*, K dispozici na:

http://www.mzv.cz/rome/cz/obchod_a_ekonomika/zpravodajstvi_a_analyzy/italie_analyza_produkce_ze_mniho_plynu_a.html Staženo: 15.5.2009

Současné požadavky německé strategie spočívají na odstoupení od jaderné energetiky, na liberalizaci, ochraně klimatu i na spolehlivosti zásobování energií a šetrnosti k životnímu prostředí. Zdroj: UFER, Dietmar, *Kritické hodnocení energetické politiky SRN*, K dispozici na:

http://www.volny.cz/casopis.energetika/e_08904_4.html Staženo: 15.5.2009

V případě Spojeného království tradiční domácí energetické zdroje ubývají a ještě v průběhu této generace se Británie změní z exportéra na importéra energie. V roce 2006 činil čistý import 9% britské spotřeby surové ropy, 12% plynu a 74% uhlí. V roce 2020 bude čistý import činit více než polovinu britské spotřeby ropy a plynu. Téměř třetina klasických elektráren (uhlí a ropa) bude pravděpodobně odstavena v průběhu nadcházejících dvaceti let a všechny jaderné elektrárny, s jedinou výjimkou, budou odstaveny do roku 2023. Zdroj: Neviditelný Pes, *Velká Británie – energetická nezávislost v 21. století*, 28.5.2008, K dispozici na: http://neviditelnypes.lidovky.cz/velka-britanie-energeticka-nezavislost-v-21-stoleti-fxm/-p_ekonomika.asp?c=A080525_200731_p_ekonomika_wag Staženo: 15.5.2009

výborech (45%) převyšuje pouze aktivitu italských europoslanců (42%), zatímco zcela jednoznačně zaostává za aktivitou britských (68%) a německých (57%) europoslanců. Absence na hlasování na plenárních zasedáních pak zcela kopíruje tento trend, kdy nejnižší absenci měli britští (11,6) a němečtí (18%) europoslanci oproti 20%-ní absenci francouzských a 29%-ní absenci italských europoslanců. Na základě výzkumu daných norem je však možné říci, že i přes nižší aktivitu francouzských europoslanců se jim podařilo prosadit významné množství pozměňovacích návrhů i stanovisek, a tak ovlivnit konečné znění návrhů. Následně by bylo žádoucí pokračovat v analýze tohoto tématu a porovnat uvedené výsledky s dalšími legislativními akty, případně i z jiné oblasti.

Seznam tabulek:

Tabulka č.1: Pozice politických skupin v období 2004 – 2009

Tabulka č.2: Prognóza spotřeby energetických zdrojů a energií

Použitá literatura

Obecné zdroje – neperiodické

- ÁBELES, Marc. *La vie quotidienne au Parlement européen*, Paris: Hachette, 1992. 443 s.
- ARNAULD, Paul, VEYRET, Yvette. *Atlas des développements durables*. Paris: Autrement, 2008. 88 s.
- BARRÉ, Bertrand. *Atlas des énergies*. Paris: Autrement, 2007. 80 s.
- BAUQUIS, Pierre-René, BAUQUIS, Emmanuelle. *L'Énergie d'aujourd'hui et de demain*. Paris: Autrement, 2008. 94 s.
- BEACH, Derek. *The dynamics of European integration : why and when EU institutions matter*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York : Palgrave Macmillan, 2005. 304 s.
- CAHLÍK, Tomáš, et al. *European Union Governance - Challenges and Opportunities* . Praha : Matfyzpress, 2008. 219 s.
- DOČKAL, Vít. KANIOK, Petr. ZÁVĚŠICKÝ, Jan. *Evropský parlament*. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2007. 174 s.
- DRAKE, Helen, *French Relations with the European Union*, London. New York: Routledge, 2005.
- EUROPEAN COMMISSION. *Towards a european research area : communication from the commission to the council, the european parliament, the economic and social committee and the committee of the regions*. Brussels : [s.n.], 2000. 41 s.

- EUROPEAN PARLIAMENT, *The members of the European Parliament. Fifth parliamentary term. 1999 – 2004*. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2001. 353 s.
- GERBET, Pierre. *Budování Evropy* . Praha : Karolinum, 2004. 450 s.
- GREENWOOD, Justin. *Interest representation in the European Union*. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2007. 249 s.
- GRAZIANO, Luigi, „Lobbying and the Public Interest“, v: P.-H. CLAEYS, C. GOBIN, I. SMETS, P. WINAND, *Lobbyisme, pluralisme et intégration européenne/Lobbying, Pluralism and European Integration*, PIE-EIP, Brusel 1998, 43 s.
- HIX, Simon, LORD, Christopher. *Political parties in the European Union*, New York : St. Martin's Press, 1997. 240 s.
- HIX, Simon, *The political system of the European Union*. Houndmills : Palgrave Macmillan, 2005. 490 s.
- HIX, Simon. NOURY, G.Abdul, ROLAND, Gérard, *Democratic politics in the European parliament* . Cambridge : Cambridge University Press, 2007. 242 s.
- KARR, Karolina. *Democracy and lobbying in the European Union*. Frankfurt : Campus Verlag, c2007. 208 s.
- KLEPSCH, Egon. *The period after Maastricht : the major challenges facing Europe - the role of the European Parliament*. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1994. 18 s.
- KÖNIG, Petr. LACINA, Lubor a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. Praha : Beck, 2004. 374 s.
- KÖNIG, Petr. LACINA, Lubor. PŘENOSIL, Jan. *Učebnice Evropské integrace*. Brno : Barrister & Principal, 2007. 402 s.
- KREPPPEL, Amie. *The European Parliament and Supranational Party System* . Cambridge : Cambridge University Press, 2002. 263 s.
- MOREAU DEFARGES, Philippe. *Evropské instituce*. Praha : Karolinum, 2002. 221 s.
- NIGRIN, Tomáš. ŘIHÁČKOVÁ, Věra. WEISS, Tomáš. *Evropský parlament : na cestě k parlamentní demokracii v Evropské unii?* Praha : Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2008. 77 s.

- NUGENT, Neill. *The government and politics of the European Union*. Basingstoke : Palgrave MacMillan, 2006. 630 s.
- PITROVÁ, Markéta, FIALA, Petr. *Evropská unie*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s.
- PITROVÁ, Markéta. *Institucionální struktura Evropské unie*. Brno : Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2001. 111 s.
- PLECHANOVOVÁ, Běla. *Evropská unie na počátku 21. století : reformní procesy a institucionální změna*. Praha : Karolinum, 2006. 215 s.
- PLECHANOVOVÁ, Běla. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření : hledání rovnováhy mezi společenstvím a jeho členskými státy*. Praha : Karolinum, 2003. 299 s.
- PUEL, Jean-Marc, *Les Fonds souverains – Instruments financiers ou armes politiques?* Paris: Autrement, 2009. 105 s.
- RITTBERGER, Berthold. *Building Europe's parliament : democratic representation beyond the nation state*. Oxford : Oxford University Press, 2005. 234 s.
- SELCK, Torsten j. *Preferences and procedures: European Union legislative decision-making*. Springer : [s.n.], 2006. 62 s.
- SOKOL, Petr, ŠKOTOVÁ Nina, EPP-ED a ODS v Evropském parlamentu, Spolupráce pravicových stran na evropské úrovni. Praha: Jalna, 2007. 95 s.
- STEUNENBERG, Bernard, THOMASSEN, Jacques. *The European Parliament: moving to the democracy in the EU*. Lanham, Md. : Rowman & Littlefield, 2002. 224 s.
- STEVENS, Anne. *Government and Politics of France*. Hampshire, New York: Palgrave Macmillan, 2003. 290 s.
- VAN SCHENDELEN, Rinus. *Jak lobbovat v Evropské unii, aneb, Machiavelli v Bruselu*. Brno : Centrum strategických studií, 2004. 350 s.
- WESTLAKE, Martin. *The Council of the European Union*. London: Harper, 2004. 456 s.

Periodika

- BOUWEN P., Corporate lobbying in the European Union: the logic access, *Journal of European Public Policy*, June 2002 – str.365 - 390
- BOWLER, Saun. FARRELL, David M. The Organizing of the European Parliament : Commettees, Specialization and Co-ordination. *British Journal of Political Science*, 1995. roč.25, č.2, str.219-243
- BURBAN, J.L.. Le Parlement européen, *Presse université de France*, Paris. 1998
- CROMBEZ, Christophe. The Co-decision Procedure. *European Union Legislative Studies Quaterly*, 2007. roč.22, č.1, str.97-119
- FARRELL, Henry. HÉRITIER Adrienne. Interorganizational Negotiation and Interorganizational Power in Shared Decision Making. Early Agreements Under Codecision and their Impact on the European Parliament and Council. *Comparative Political Studies*. 2004. roč.37, č.10, 1184-1212
- KREPPEL, Amie. Moving beyond procedure. An Empirical Analysis of European Parliament Legislative Influence, *Comparative Political Studies*, 2002. roč.35, č.7, str.784-813
- MAURER, Andreas. The Legislative Powers and The Impact of the European Parliament, *Journal of Common Market Studies*. 2003. roč. 41, č.2, str.227-247
- McELROY, Gail. Comittee Representation in the European Parliament. *European Union Politics*, 2006. roč.7, č.1, str.5-29
- PINON, Xavier, The role of French Parliament in the European Affairs, The role of the Central European Parliaments in the Process of European integration, *International Conference Pratur*, 12- 14 Sept 1997.
- de SCHUTER Olivier, „La fonction des groupes de pression dans la Communauté européenne“, *Courrier hebdomadaire du CRISP*, č. 1398–1399, v: *Christophe Degryse, Dictionnaire de l'Union européenne*, Brusel 1995.

- Europe – La France au piquet. *Le Point*, 14 octobre 2004.
- Europe: questions sur l'influence de la France. *Le Figaro*, 26 août 2004.
- L'influence française en recul au Parlement européen, *Le Monde*, 13 juin 2004.

- Pourquoi l'influence française s'est affaiblie à Bruxelles, *Le Monde*, 18 août 2004.

Dokumenty

- Evropský parlament - Jednací řád (2009)
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC>
- Smlouva o ESUO (1951)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/753-smlouva_o_esuo.pdf
- Smlouva o ES (1957)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/754-smlouva_o_es.pdf
- Smlouva o ES ve znění Amsterodamské smlouvy (1957)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/755-smlouva_o_es_amsterdam.pdf
- Smlouva o ES ve znění smlouvy z Nice (1957)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf
- Smlouva o EURATOM (1957)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/757-smlouva_o_euratom.pdf
- Smlouva o EU (1992)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf
- Smlouva o EU ve znění Amsterodamské smlouvy (1997)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/759-smlouva_o_eu_amsterdam.pdf
- Smlouva o EU ve znění smlouvy z Nice (2001)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/760-smlouva_o_eu.pdf
- Slučovací smlouva (1967)
http://www.euroskop.cz/gallery/2/761-slučovaci_smlouva.pdf
- Jednotný evropský akt (1987)
<http://www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf>
- Amsterodamská smlouva (1999)
<http://www.euroskop.cz/gallery/2/764-amsterdam.pdf>
- Niceská smlouva (2003)
<http://www.euroskop.cz/gallery/2/765-nice.pdf>

- Protokol o přistoupení Bulharské republiky a Rumunska k Evropské unii
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:157:0029:0045:CS:PDF>
- CHOPIN, Thierry, BEAUNE, Clément. « *A mi-parcours de la législation : audit de l'influence française au sein du parlement européen* », Centre d'analyse stratégique. N.4. Avril/2007
http://www.strategie.gouv.fr/revue/article.php3?id_article=348
- CHOPIN, Thierry, MUSSO, Cédric, « *Un an après les élections européennes : audit de l'influence française au sein du Parlement européen* », supplément de la Lettre n°218, le 27 juin 2005,
<http://www.robert-Schuman.org/supplement/sup218.htm>
- Chambre de commerce et d'industrie de Paris, « *Le lobbying des entreprises françaises à Bruxelles : quels progrès depuis 2002 ?* », rapport présenté par Jean-Claude Karpeles au nom de la Commission Économique, Financière et Fiscale, adopté le 3 novembre 2005,
<http://www.etudes.ccip.fr/archrap/pdf05/kar0511.pdf>
- Velvyslanectví ČR v Římě, *Itálie – analýza produkce zemního plynu a ropy a energetická bezpečnost*,
http://www.mzv.cz/rome/cz/obchod_a_ekonomika/zpravodajstvi_a_analyzy/italie_analyza_produkce_zemniho_plynu_a.html
- UFER, Dietmar, *Kritické hodnocení energetické politiky SRN*,
http://www.volny.cz/casopis.energetika/e_08904_4.html
- Neviditelný Pes, *Velká Británie – energetická nezávislost v 21. století*, 28.5.2008, K dispozici na: http://neviditelnypes.lidovky.cz/velka-britanie-energeticka-nezavislost-v-21-stoleti-fxm-/p_ekonomika.asp?c=A080525_200731_p_ekonomika_wag

Internetové zdroje

- Agence de l'Environnement et de la Maîtrise de l'Energie –
<http://www2.ademe.fr>

- Agence nationale pour la gestion des déchets radioactifs – <http://www.andra.fr>
- Commissariat à l'énergie atomique – <http://www.cea.fr>
- Český informační portál o EU – <http://www.euractiv.cz>
- Český informační portál o EU – <http://www.euractiv.cz>
- Český informační portál o EU – <http://www.euroskop.cz>
- EU a energetika – <http://energetika-eu.cz>
- European Voice – <http://www.europeanvoice.com>
- Evropská komise – <http://ec.europa.eu>
- Evropský parlament – <http://europarl.europa.eu>
- Fondation Robert Schuman – <http://robert-schuman.org>
- Gaz de France – <http://www.gazdefrance.fr>
- Group Nuclear Energy – <http://www.areva.com>
- Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice – <http://www.evropsky-parlament.cz>
- Institut de radioprotection et de sureté nucléaire – <http://www.irsn.org>
- International Energy Agency – <http://www.iea.org>
- La France nucléaire: matières et sites – <http://www.francenuc.org>
- Legislative Observatory – <http://www.europarl.europa.eu/oeil>
- Ministère de l'Économie, de l'industrie et de l'emploi – <http://www.industrie.gouv.fr>
- Ministère des affaires étrangères et européennes – <http://www.diplomatie.gouv.fr>
- Právo Evropské unie – EUR-Lex – <http://eur-lex.europa.eu>
- Právo Evropské unie – PRE-Lex – <http://pre-lex.europa.eu>
- Rada EU – <http://consilium.europa.eu>
- Sénat - <http://www.senat.fr>
- Vie publique: au coeur du débat public – <http://www.vie-publique.fr>
- World Nuclear Association – <http://www.world-nuclear.org>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Působnost procedury spolurozhodování (tabulka)

Příloha č. 2: Spolurozhodovací procedura – průběh (schéma)

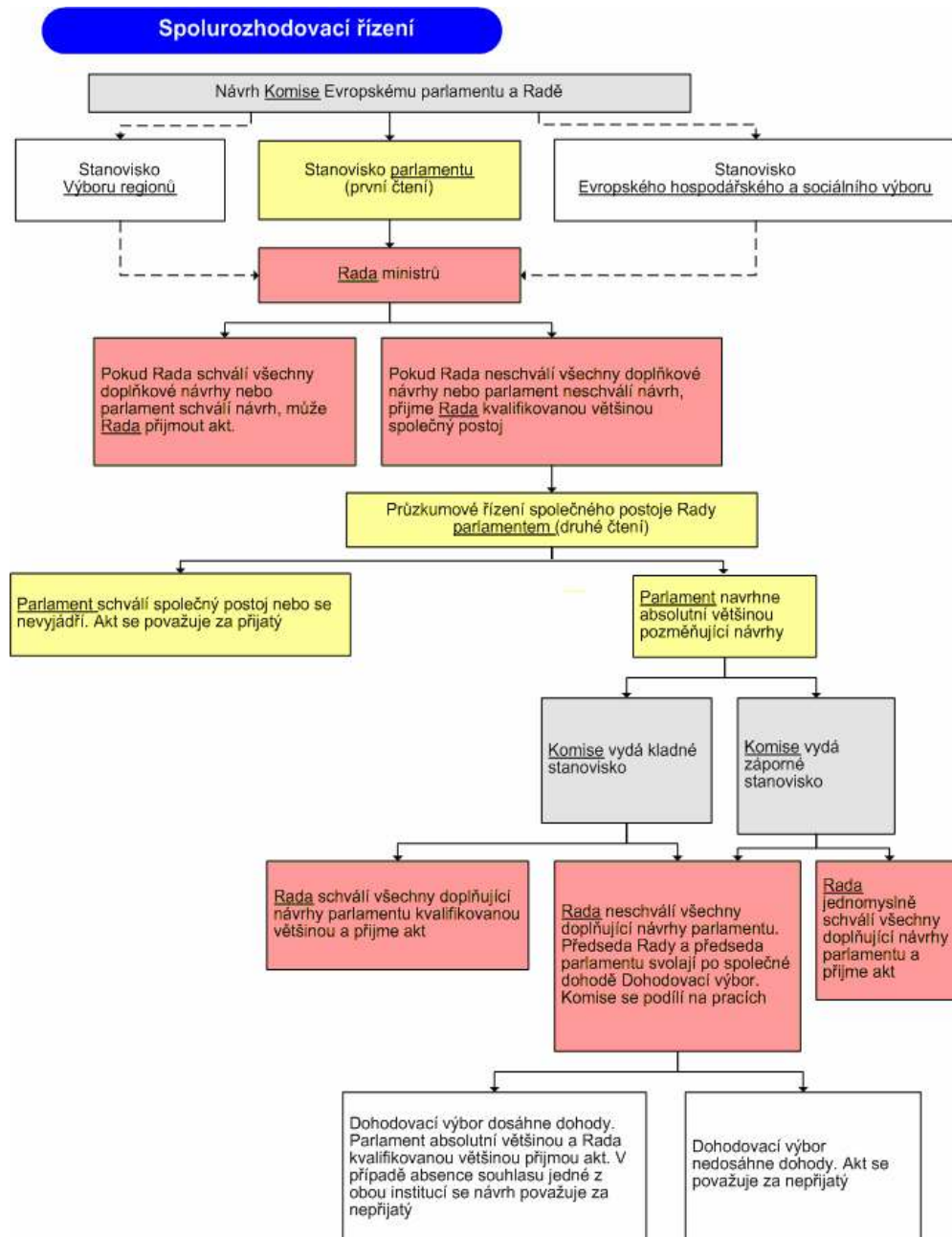
Příloha č. 1 : Působnost procedury spolurozhodování definovaných platným zněním Smlouvy o ES

▪ Boj proti diskriminaci na základě národnosti (článek 12)
▪ Boj proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo příslušnosti k etnické menšině, náboženství nebo přesvědčení, tělesného postižení, věku nebo sexuální orientace (článek 13, odstavec 2)
▪ Volný pohyb a pobyt (článek 18, odstavec 2)
▪ Volný pohyb pracovníků (článek 40)
▪ Sociální zabezpečení zahraničních pracujících (článek 42)
▪ Právo usazování (článek 44, odstavec 1; článek 46, odstavec 2; článek 47, odstavec 1 a 2)
▪ Vízová, azylová a imigrační politika a další politiky spojené s volným pohybem osob (článek 67, odstavec 4 a 5)
▪ Doprava (článek 71, odstavec 1; článek 80)
▪ Vnitřní trh (článek 95)
▪ Zaměstnanost (článek 129)
▪ Celní spolupráce (článek 135)
▪ Sociální politika (článek 137, odstavec 2)
▪ Rovné příležitosti a rovné zacházení (článek 141, odstavec 3)
▪ Prováděcí rozhodnutí Evropského sociálního fondu (článek 148)
▪ Vzdělání (článek 149, odstavec 4)
▪ Kultura (kromě doporučení) (článek 151, odstavec 5)
▪ Veřejné zdraví (článek 152, odstavec 4)
▪ Ochrana spotřebitele (článek 153, odstavec 4)
▪ Transevropské sítě (článek 156)
▪ Průmysl (článek 157, odstavec 3)
▪ Ekonomická a sociální soudržnost (článek 159)
▪ Evropský fond pro regionální rozvoj (článek 162)
▪ Výzkum a technologický rozvoj (článek 166, odstavec 1; článek 172)
▪ Odborné vzdělávání (článek 150, odstavec 4)
▪ Životní prostředí (článek 175, odstavec 1 a 3)

▪ Spolupráce ve vývoji (článek 179, odstavec 1)
▪ Politické strany na evropské úrovni (článek 191)
▪ Přístup k dokumentům institucí (článek 255, odstavec 2)
▪ Podvod (článek 280)
▪ Statistika (článek 285)
▪ Vytvoření kontrolního orgánu pro ochranu dat (článek 286)

Zdroj : EUR-Lex (2009)

Příloha č.2: Spolurozhodovací procedura – průběh (schéma)

Zdroj: EUR-Lex (2009)

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
INSTITUT POLITOLOGICKÝCH STUDIÍ

**Francouzský vliv v Evropském parlamentu 2004 – 2009: Energetická
politika**

Iva Kudláčková

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Praha 2008

Vedoucí bakalářské práce:
doc. PhDr. Běla Plechanovová, CSc.

Úvodní část

1. Vymezení tématu a jeho zdůvodnění

Důraz na evropskou integraci je jedním ze základních směrů francouzské zahraniční politiky už od dob Charlese de Gaulla. Evropská integrace představuje jednu z hlavních cest k posílení vlivu Francie na světové dění. Součástí této strategie je i zvyšování vlivu Francie v evropských institucích, zejména pak ve specifických oblastech v souladu s francouzským národním zájmem. Nejvýstižněji to vyjádřil F. Mitterrand (1992) slovy: „Francie je naše vlast, Evropa je naše budoucnost.“

Mezi hlavní francouzské zájmy v Evropě lze zařadit vedle společné zemědělské politiky a bezpečnostní a obranné politiky taktéž oblast politiky energetické. Francie je v EU „jadernou velmocí“ a její státní energetická politika je velmi jasně a koncepčně propracována.

Naproti tomu energetická politika Evropské unie (EPP) je v současné době charakteristická hlavně svou nejasně vymezenou pozicí např. ve srovnání se zemědělskou politikou. Unijní orgány ji mohou výrazněji ovlivňovat nepřímo svými pravomocemi v oblasti společného trhu, politiky životního prostředí či vnější obchodní politiky. V rámci legislativních úprav těchto oblastí je užívána metoda spolurozhodování, na které se podílí stejnou mírou dva subjekty - Evropský parlament jako zástupce občanů a Rada EU jako zástupce států.

Z hlediska národní politiky Francie, politických programů hlavních stran, role ekonomických subjektů aj. lze proto předpokládat snahu Francie o posílení vlivu v Evropském parlamentu, tak aby byla schopna dále ovlivňovat oblast jednoho ze svých prioritních zájmů tj. oblast energetické politiky EU. Neboť Evropská unie je pro Francii tou nejschůdnější cestou k překonání vlastních limitů a zároveň také tou nejlepší možností, jak využívat stále ještě existující přednosti v civilním využívání jaderné energie.

2. Cíl práce

Prvotním cílem mé práce bude na specifické oblasti energetické politiky EU analyzovat vliv Francie v EP a ukázat jakým způsobem tento vliv funguje. Nejprve stručně popíši pravomoci EP. Dále charakterizuji horizontální a vertikální vazby existující uvnitř EP, spojitost EP a dalších institucí Evropské Unie a v neposlední řadě vnější vztahy ostatních subjektů k EP, kteří mohou potenciálně ovlivnit rozhodování v EP.

V další části zdůvodním potenciální zájmy Francie ve vybrané oblasti nejen z historického, ale také geopolitického a politického hlediska. Následně se pokusím na konkrétních předlohách analyzovat jak tento vliv postupuje směrem od státních struktur směrem k EP, jakým způsobem se propojuje, kteří z aktérů – instituce, politické strany, soukromé ekonomické subjekty, lobbyisté aj. - do procesu primárně vstupují a ovlivňují ho a zejména pak, které faktory hrají největší roli.

3. Formulace výzkumné otázky, na něž budu hledat odpověď

Jaký je vliv Francie v Evropském parlamentu v daném období na příkladu energetické politiky?

4. Předpokládaná metoda zpracování tématu

Nejprve deskriptivně popíši fungování Evropského parlamentu, přičemž budu analyzovat jednotlivé horizontální i vertikální vazby, nejen uvnitř EP, ale také s dalšími institucemi a subjekty, které by mohli v procesu působit. Zaměřím se také na rozbor specifické pravomoci EP - spolurozhodování. V druhé části – případové studii na základě jednotlivých předloh z daného období týkajících se energetiky a průběhu jejich schvalování budu zkoumat možný vliv Francie v EP, přičemž na závěr se pokusím vyhodnotit výsledky zkoumání a odpovědět na zadanou otázku.

Osnova:**1 Úvod**

1.1 EP a jeho pravomoci ovlivňování jednotlivých politik EU – spolurozhodování

1.2 Prioritní oblasti zájmu Francie v EU – energetika

2 Stat'

2.1 Vymezení vazeb uvnitř EP

2.1.1 Horizontální vazby (parlamentní výbory, pol. frakce)

2.1.2 Vertikální vazby (předsednictví výborů & role zpravodajů, vzájemné pozice vedení EP)

2.2 Inter-institucionální vazby s EP

2.2.1 EK

2.2.2 Rada EU

2.3 Vnější vztahy s EP

2.3.1 Lobbyisté

2.3.2 Energetické subjekty

2.4 Případová studie – Jaký je vliv Francie v EP na příkladu energetické politiky?

2.4.1 Zdůvodnění potencionálních zájmů Francie v dané oblasti - historické aspekty, geopolitické aspekty, politické aspekty – objasnění stanoviska Francie k Energetické politice

2.4.2 Průběh rozhodování o předlohách k energetické politice EU uvnitř EP s ohledem na zastoupení Francie - horizontální úroveň & vertikální úroveň

2.4.3 Vliv Francie na předlohy k energ.politice skrze inter-

institucionální vazby – složení EK a Rady a jejich pozice k předlohám,

2.4.4 Vliv Francie skrze struktury mimo instituce EU – Lobby a soukromé energetické subjekty

3 Závěr**Seznam literatury:****obecné zdroje – slovníky, učebnice**

- Plechanovová, Běla, (2006). Evropská unie na počátku 21. století : reformní procesy a institucionální změna, Praha: Karolinum
- Plechanovová, Běla, (2004). Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření : hledání rovnováhy mezi společenstvím a jeho členskými státy, Praha : Karolinum.
- Pitrová, Markéta, (1999). Institucionální struktura Evropské unie - 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita v Brně ; Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity

- Selck, Torsten J.(2006). Preferences and procedures: European Union legislative decision-making, Dordrecht : Springer.
- van Schendelen, Rinus (2004). Lobování v Evropské unii, Barrister a Principal, Praha
- Ábeles,M.(1992). La vie quotidienne au Parlement européen, Hachette, Paris
- Defarges, P.M.(2002). Evropské instituce, Praha: Karolinum
- USHER, John A.(1998), EC institutions and legislation - 1. publ., Harlow: Longman
- Archem, Clive.(1994). Organising Europe : The Institutions of Integration, London

monografie – autorské texty z tištěných i on-line zdrojů

Periodika

- Kreppel, Amie. (2002) Moving beyond procedure. An Empirical Analysis of European Parliament Legislative Influence, Comparative Political Studies, roč.35, č.7, str.784-813
- Bowler, Saun a David M. Farrell (1995). The Organizing of the European Parliament : Commettees, Specialization and Co-ordination. British Journal of Political Science, roč.25, č.2, str.219-243
- Corbett, Richard. (2000). Understanding the EU Legislative Process – Academic modelling of the codecision procedure: A practitioner’s puzzled reaction.
- Crombez, Christophe. (2007). The Co-decision Procedure in the European Union Legislative Studies Quaterly, roč.22, č.1, str.97-119
- Farrell, Henry a Adrienne Héritier.(2004). Interorganizational Negotiation and Interorganizational Power in Shared Decision Making. Early Agreements Under Codecision and their Impact on the European Parliament and Council. Comparative Political Studies, roč.37, č.10, 1184-1212
- McElroy, Gail (2006). Comittee Representation in the European Parliament. European Union Politics, roč.7, č.1, str.5-29
- Maurer, Andreas(2003). The Legislative Powers and The Impact of the European Parliament, Journal of a Common Market Studies, roč. 41, č.2, str.227-247

- Burban, J.L.(1998). Le Parlement européen, Presses université de France, Paris
- Aumont, Laure/ Lavadoux, Franck/ Desselas, Stéphane.(2005/2.). Système politiques nationaux et exercice de l'influence au niveau communautaire: une comparaison France-Allemagne. EIPASCOPE
- Autret, Florence, Influence allemande à Bruxelles: un état des forces économiques.
- Desselas, Stéphane.(5/2005). Les Français à Bruxelles: un lobbying à visage découvert?. Bruxelles, Athenora Consulting.

- Europe – La France au piquet. Dossier in: Le Point, 14 octobre 2004.
- Europe: questions sur l'influence de la France, Dossier in: Le Figaro, 26 août 2004.
- L'influence française en recul au Parlement européen, Le Monde, 13 juin 2004.
- Pourquoi l'influence française s'est affaiblie à Bruxelles, Le Monde, 18 août 2004.

- **prameny a ostatní zdroje** – dokumenty, internet.zdroje aj.

- **Dokumenty**
- Evropský parlament - Jednací řád (2009), Parlamentní institut
- Instituce Evropské unie.(2002).Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České rep., Praha
- Fact sheets on the European Parliament Activities of the European Union (2004), Office for Official Publications of the EC, Luxembourg
- Floch, Jacques(5/2004). Présence et influence française en Europe: le vrai et le faux, Projet de rapport d'information déposé par la délégation de l'Assemblée Nationale.

- Chopin Thierry, Musso Cédric, « Un an après les élections européennes : audit de l'influence française au sein du Parlement européen », suppléant de la Lettre n°218, le 27 juin 2005, <http://www.robert-schuman.org/supplement/sup218.htm>
- Chambre de commerce et d'industrie de Paris, « Le lobbying des entreprises françaises à Bruxelles : quels progrès depuis 2002 ? », rapport présenté par Jean-Claude Karpeles au nom de la Commission Économique, Financière et Fiscale, adopté le 3 novembre 2005, <http://www.etudes.ccip.fr/archrap/pdf05/kar0511.pdf>

Internetové zdroje

- <http://.energetika-eu.cz> – portál EU – „EU a Energetika“
- <http://europarl.europa.eu> – portál Evropského parlamentu
- <http://ec.europa.eu> – portál Evropské komise
- <http://consilium.europa.eu> – portál Rady EU
- <http://eur-lex.europa.eu> – přístup k právu Evropské unie
- <http://robert-schuman.org> – francouzský think-tank o EU